

Eriaruanne

**Piinamisvastasele
võitlusele
ja surmanuhtluse
kaotamisele eraldatud
ELi toetus**

EUROOPA
KONTROLLIKODA

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel +352 4398-1

E-post: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2015

Trükis	ISBN 978-92-872-2673-0	ISSN 1831-0818	doi:10.2865/403218	QJ-AB-15-009-ET-C
PDF	ISBN 978-92-872-2678-5	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/962816	QJ-AB-15-009-ET-N
EPUB	ISBN 978-92-872-2652-5	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/192527	QJ-AB-15-009-ET-E

© Euroopa Liit, 2015
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

Eriaruanne**Piinamisvastasele
võitlusele
ja surmanuhtluse
kaotamisele eraldatud
ELi toetus**

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4
teisele lõigule)

Kontrollikoja eriaruannetes esitatakse konkreetseid eelarvevaldkondi või juhtimisega seotud teemasid hõlmavate tulemus- ja vastavusauditite tulemused. Auditite valiku ja ülesehituse juures on kontrollikoja eesmärgiks maksimeerida nende mõju, võttes arvesse tulemuslikkuse ja vastavuse riske, konkreetse valdkonna tulusid ja kulusid, tulevasi arengusuundi ning poliitilist ja avalikku huvi.

Käesoleva tulemusauditi viis läbi välistegevuse kuluvaldkondade eest vastutav III auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Karel Pinxten. Auditit juhtis kontrollikoja liige Klaus-Heiner Lehne; teda toetasid kabineti atašee Thomas Arntz; üksuse juhataja Sabine Hiernaux-Fritsch; rühmajuht Werner Vlasselaer ning audiitorid Kim Hublé ja Athanasios Tsamis.

Vasakult paremale: S. Hiernaux-Fritsch, T. Arntz, K.-H. Lehne, A. Tsamis, K. Hublé, W. Vlasselaer.

Punkt

Lühendid

I–VII **Kommenteeritud kokkuvõte**

1–10 **Sissejuhatus**

1–4 **Piinamise ja surmanuhtluse jätkuv esinemine**

5–10 **ELi piinamise ja surmanuhtluse vastane tegevus**

11–12 **Auditi ulatus ja lähenemisviis**

13–53 **Tähelepanekud**

13–30 **Hoolimata vajaduste õigest hindamisest ei suunanud komisjon rahalisi vahendeid optimaalselt**

14–20 **Vahendite jaotamisel ei võetud inimõigusi käsitlevaid riigipõhiseid strateegiaid nõuetekohaselt arvesse ja kooskõlastatus muu ELi tegevusega oli nõrk**

21–27 **Projektivaliku menetlus oli hästi dokumenteeritud, kuid mitte piisavalt põhjalik**

28–30 **Nõudlusel põhineva lähenemisviisiga tagati, et toetust saavatel organsatsioonidel oleksid tegevusega seoses piisavad ekspertteadmised ja omavastutus, kuid sel oli ka puudusi**

31–53 **Projektide elluviimine toimus plaanipäraselt, kuid demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi üldine mõju oli piiratud**

32–39 **Projektitegevuste elluviimine oli üldjoontes plaanipärane**

40–48 **Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi mõju piiras asjaolu, et selle rahalist toetust jagati väga hajutatult ja teatavatel juhtudel ka mittesoodsates poliitilistes tingimustes**

49–53 **Projektidega saavutatu on jätkusuutlik, kuid toetused ei muutnud kodanikuühiskonna organisatsioonide isemajandamist jätkusuutlikumaks**

54–56 **Järeldused ja soovitused**

I lisa. Surmanuhtlus Aafrikas

II lisa. Surmanuhtlus Aasias

III lisa. Surmanuhtlus Ladina-Ameerikas

IV lisa. Surmanuhtlus Ameerika Ühendriikides

V lisa. Ülemaailmsed projektikonkursid 2007–2013

VI lisa. Projektid, mille puhul vaatasid kontrollikoja audiitorid läbi kontseptsioonikirjelduste ja täielike ettepanekute komisjonipoolse hindamise

VII lisa. Kontrollitud toetused

Komisjoni ja Euroopa välisteenistuse vastused

COHOM: nõukogu inimõiguste töörühm

EEAS: Euroopa välisteenistus

EIDHR: demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend

OPCAT: piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni fakultatiivprotokoll

ÜRO: Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

I

Rahvusvaheline üldsus on teinud suuri jõupingutusi piinamisele ja muule väärkohtlemisele lõpu tegemiseks. Sellest hoolimata esineb piinamist ja muud väärkohtlemist jätkuvalt ning paljudes maailma riikides jäävad selliste kuritegude toimepanijad karistuseeta. Maailmas on ikka veel 58 surmanuhtlust kohaldavat riiki. Igal aastal viiakse läbi üle 5000 hukkamise.

II

EL on kindlalt pühendunud igasuguse piinamise ja muu väärkohtlemise tõkestamisele ja likvideerimisele ning surmanuhtluse kaotamisele kogu maailmas. Nende eesmärkide saavutamiseks kasutab EL mitut diplomaatilist algatust, mis sisaldavad kahepoolseid kokkuleppeid, poliitilist dialoogi ja osalemist mitmepoolsetel foorumitel. Lisaks peab EL inimõiguste järgimisel tehtavaid edusamme oma arengukoostöö põhitingimuseks ja rahastab nende probleemide lahendamiseks elluviidavaid projekte. Peamine kasutatav vahend on demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend (EIDHR), mille abil antakse projektide elluviimiseks toetusi kodanikuühiskonna organisatsioonidele. Perioodil 2007–2013 eraldas komisjon piinamise ja surmanuhtluse vastase võitlusega seotud projektidele 183 EIDHRI toetust kogusummas 100,9 miljonit eurot.

III

Kontrollikoda hindas EIDHRI mõjusust piinamise tõkestamise, piinamisohvrite rehabiliteerimise ja surmanuhtluse kaotamise edendamisel. Kontrollikoda uuris rahastamise jagamist ja tulemuste jätkusuutlikkust. Audititöö sisaldas analüütilist hindamist, vestlusi komisjoni ja Euroopa välisteenistuse (EEAS) töötajate ning toetust saanud organisatsioonidega, samuti 31 projektist koosneva valimi põhjalikku läbivaatamist. Töö käigus tehti auditikülastusi Londonisse, Kongo Demokraatlikku Vabariiki, Gruusiasse ja Lõuna-Aafrikasse ning vaadati läbi Hiina ja Ameerika Ühendriikidega seotud projektide dokumendid.

IV

Kontrollikoja hinnangul oli piinamise tõkestamisele, piinamisohvrite rehabiliteerimisele ja surmanuhtluse kaotamisele suunatud EIDHRI toetus vaid osaliselt mõjus.

V

Komisjon on igale partnerriigile nõuetekohaselt inimõiguste prioriteedid kehtestanud. Kuigi rahastamine oli üldiselt hästi suunatud, ei võta komisjon neid prioriteete piisavalt arvesse. Lisaks ei ole rahastatud projektid sageli muu ELi tegevusega (nt tavapärase arenguabi ja partnerriigiga peetav dialoog) hästi kooskõlastatud. Projektide rahastamisel kasutatava nõudluspõhise lähenemisviisiga tagati, et projekte viisid tavaliselt ellu häid ekspertteadmisi omavad motiveeritud kodanikuühiskonna organisatsioonid. Projektide valik oli hästi dokumenteeritud, kuid ei järginud piisavalt rangeid kriteeriume. Kui valitud projektides ka puudusi avastati, ei tehtud projektide ülesehituses vastavaid muudatusi.

VI

Projektitegevused viidi ellu plaanipäraselt ja on üldiselt kulutõhusaks osutunud. Toetuste abil saavutatud tulemused on jätkusuutlikud. Mõjuhindamise süsteemid on aga üsna nõrgad ning nende projektihindamise loogilised raamistikud on ebaselged, puuduvad hästi määratletud võrdlusnäitajad ja eesmärgid ning projektide hindamise lähenemisviis on ebajärjepidev. Ohvritele abi andmiseks mõeldud projektide mõju on käegakatsutav, ehkki suunatud suhteliselt väikestele sihtrühmadele. Muude, üldjuhul õigus- või poliitikalavaldkonna reformidele suunatud projektide mõju piirab asjaolu, et projektide edenemine sõltub ka paljudest muudest teguritest ja poliitilisest kontekstist, mis ei ole alati soodsad. Saavutatud tulemuste puhul on suur tõenäosus, et nad on edaspidi jätkusuutlikud. Toetust saanud kodanikuühiskonna organisatsioonid on aga jätkuvalt finantsabist vägagi sõltuvad.

VII

Kontrollikoda esitab komisjonile mitu soovitus selle kohta, kuidas parandada piinamise ja surmanuhtluse vastasele võitlusele toetuse andmist. Soovitused puudutavad rahaliste vahendite suunamist, koordineerimist ELi teiste meetmetega, projektitaotluste valimist ja täiustamist, tulemuste hindamisraamistikku ja toetust saavate organisatsioonide jätkusuutlikkust.

Piinamise ja surmanuhtluse jätkuv esinemine

01

Inimõiguste ülddeklaratsiooni¹ kohaselt ei tohi kellegi suhtes rakendada piinamisi või julma, ebainimlikku, tema väärikust alandavat kohtlemist või karistust². 1984. aastal allkirjastatud piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastases ÜRO konventsioonis³ määratletakse piinamise mõiste (vt **1. selgitus**) ja kehtestatakse riikidele eeskirjad piinamisvastase võitluse tõhustamiseks. 2014. aasta lõpuks olid konventsiooni allkirjastanud ja ratifitseerinud 156 riiki ning veel 10 olid selle allkirjastanud, kuid mitte ratifitseerinud.

02

Piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni fakultatiivprotokolli⁴ (OPCAT) eesmärk on kehtestada piinamise tõkestamiseks sõltumatute rahvusvaheliste ja riiklike asutuste poolt kinnipidamisasutustesse tehtavate regulaarsete külastuste süsteem. 2014. aasta lõpuks olid OPCATi allkirjastanud ja ratifitseerinud 76 riiki ja veel 19 riiki olid selle allkirjastanud, kuid mitte ratifitseerinud. OPCATi laiem ratifitseerimine on jätkuvalt võtmetähtsusega küsimus.

03

Hoolimata rahvusvahelise üldsuse poolt tehtud jõupingutustest esineb piinamist jätkuvalt ja paljudes maailma riikides jäävad piinamise toimepanijad ikka veel karistusega. Rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide⁵ hiljutistes aruannetes mainitakse piinamise ja väärkohtlemise esinemist 131 riigis üle maailma. Seetõttu esineb piinamise tõkestamisel ja ohvrite rehabilitatsioonil ikka veel olulisi probleeme.

- 1 Vastu võetud ÜRO Peaassamblee poolt 10. detsembril 1948.
- 2 Artikkel 5.
- 3 Vastu võetud ning avatud allkirjutamiseks, ratifitseerimiseks ja ühinemiseks ÜRO peaassamblee 10. detsembri 1984. aasta resolutsiooniga nr 39/46, jõustunud 26. juunil 1987.
- 4 Vastu võetud ÜRO Peaassamblee poolt 18. detsembril 2002 ja jõustunud 22. juunil 2006.
- 5 Amnesty International, aruanne 2014/2015 „The State of the World’s Human Rights“ ja Human Rights Watch „World Report 2015“ (2014. aasta sündmused).

Piinamise definitsioon

Piinamine tähendab tahtlikku tegu, millega põhjustatakse isikule tugevat füüsilist või vaimset valu või kannatust, eesmärgiga saada temalt või kolmandalt isikult teavet või ülestunnistust, karistada teda teo eest, mille tema või kolmas isik on toime pannud või mille toimepanemises teda kahtlustatakse, või ähvardada või veenda seda isikut või kolmandat isikut, või mis tahes diskrimineerimisel põhineval põhjusel, kui selline valu või kannatus põhjustatakse ametiisiku või muu ametiülesandeid täitva isiku algatusel või nõusolekul⁶.

⁶ Ametiisiku algatust või nõusolekut puudutava sõnastuse puhul laienevad riiklikud kohustused erasektorisse ning nende tõlgendamine peab sisaldama riigi suutmatust kaitsta oma jurisdiktsioonis inimesi eraisikute poolt toime pandud piinamise ja väärkohtlemise eest.

04

Kuigi 140 riiki on surmanuhtluse kaotanud⁷, kohaldatakse seda endiselt 58 riigis (vt *I–IV lisa*). Perioodil 2007–2014 hukati 37 riigis keskmiselt kokku üle 5000 inimese aastas⁸. Üle 83% hukkamistest leidis aset Hiinas, üle 13% Iraanis, Iraagis, Põhja-Koreas ja Saudi Araabias ning ligikaudu 3% teistes riikides. 2014. aasta lõpus ootas surmanuhtluse täideviimist enam kui 19 000 inimest kogu maailmas.

ELi piinamise ja surmanuhtluse vastane tegevus

05

Igasuguse piinamise ja muu väärkohtlemise⁹ ning surmanuhtluse kaotamine on ELi inimõiguste poliitika prioriteet. ELi kindel pühendumine nendele teemadele põhineb Euroopa Liidu aluslepingutel¹⁰ ja seda kajastatakse inimõiguste ja demokraatia strateegilises raamistikus ja tegevuskavas¹¹ ning ELi suunistes (vt **2. selgitus**).

06

Oma inimõiguste poliitika eesmärkide täitmiseks rakendab EL mitmesuguseid diplomaatilisi meetmeid. ELi mittekuuluvate riikidega sõlmitavad partnerlus- ja koostöölepingud sisaldavad inimõiguste klauslit, et julgustada riike inimõiguste standardeid täitma. Nimetatud klausli järgimata jätmisel võetakse erinevaid meetmeid, nagu koostöö vähendamine või peatamine¹². EL kaasab inimõigused ka partnerriikide või piirkondlike organisatsioonidega peetavatesse poliitilistesse dialoogidesse. Lisaks peab EL praegu 41 ELi mittekuuluvat riigiga spetsiaalset inimõiguste teemalisi dialooge ja konsultatsioone ning edendab inimõigusi ka osalemisega mitmepoolsetel foorumitel¹³. ELi mittekuuluvate riikide ametivõimudele diplomaatilise surve avaldamisel on olulisteks vahenditeks ka diplomaatilised demaršid (konfidentsiaalsed) ja avaldused (avalikud).

- 7 Õiguslikult või praktikas. Nimetatud riikidest seitse on surmanuhtluse kaotanud vaid nn tavakuritegude puhul, erinevalt nn erakorralistest kuritegudest, nagu sõjakuriteod või erakorralistel asjaoludel toime pandud kuriteod.
- 8 *Allikas*: Amnesty International. Need arvanded on hinnangulised, kuna mitu riiki ei avalda ametlikke arve.
- 9 Lugemise hõlbustamiseks nimetatakse piinamist ja muud väärkohtlemist käesolevas tekstis edaspidi piinamiseks.
- 10 ELi lepingu artiklid 2, 3, 6 ja 21 ning ELi toimimise lepingu artikkel 205.
- 11 Nõukogu poolt vastu võetud 25. juunil 2012.
- 12 Cotonou lepinguga kehtestatakse Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidele vastastikused kohustused (sh inimõiguste austamine), mille täitmist jälgitakse jätkuva dialoogi ja hindamise abil. Vastastikuste kohustuste suhtes kohaldatakse artikli 96 kohast vaidluste lahendamise klauslit, mille alusel võib pidada konsultatsioone ja võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas peatada lepingu kohaldamine asjaomase riigi suhtes.
- 13 Nt ÜRO Peaassamblee kolmas komitee, ÜRO Inimõiguste Nõukogu, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon ning Euroopa Nõukogu.

ELi suunised

Inimõigusi käsitlevate ELi suunistega antakse nii ELi institutsioonidele kui ka liikmesriikidele praktilisi juhiseid ELi inimõiguste poliitika rakendamise kohta. Mitut erinevat teemat käsitlevaid ELi suuniseid on kokku 11. Nimetatud suunised töötas välja nõukogu inimõiguste töörühm (COHOM), kiitis heaks alaliste esindajate komitee ja võttis vastu nõukogu. ELi suunised ei ole õiguslikult siduvad, kuid annavad tugeva poliitilise signaali liidu inimõigustealaste prioriteetide kohta.

07

Pärast ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilise raamistiku ning tegevuskava vastuvõtmist nimetas nõukogu 25. juulil 2012 ametisse ELi inimõiguste poliitika ühtsuse, mõjususe ja nähtavuse eest vastutava ELi eriesindaja. Lisaks peab eriesindaja kaasa aitama inimõiguste strateegilise raamistiku ja tegevuskava ning muude vahendite (nagu inimõigusi käsitlevate ELi suuniste) rakendamisele. Eriesindaja ülesandeks on ka ELi mittekuuluvate riikide, rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonide ning kodanikuühiskonnaga peetava dialoogi tõhustamine.

08

Lisaks nimetatud tegevusele edendab EL inimõiguste kaitset seeläbi, et on seadnud inimõiguste kaitse, hea valitsemistava ja demokraatia oma arenguabialase koostöö põhitingimuseks. Nõukogu otsustas 2012. aastal arengukoostöö vallas välja töötada inimõigustele põhineva lähenemisviisi, tagamaks, et EL suurendab oma jõupingutusi partnerriikide abistamiseks nende rahvusvaheliste inimõiguste alaste kohustuste täitmisel¹⁴. Sel eesmärgil kaasab nõukogu inimõiguste kaitse põhimõtted kogu ELi arenguvaldkonna tegevusse.

09

Lisaks rahastab EL täielikult inimõiguste edendamisele suunatud projekte. Piinamise tõkestamise, piinamisohvrite rehabiliteerimise ja surmanuhtluse kaotamise edendamise peamiseks vahendiks on geograafilistele vahenditele lisaks loodud demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend (EIDHR). Nimetatud vahend loodi 2006. aastal ELi mittekuuluvates riikides demokraatia ja inimõiguste edendamise toetamiseks¹⁵.

10

EIDHRile eraldatud eelarve kogumaht on 1,1 miljardit eurot, mis hõlmab kõiki ELi inimõiguste alaseid eesmärke perioodil 2007–2013. Enamik EIDHRI vahenditest väljastatakse toetustena, mida jagatakse kodanikuühiskonna organisatsioonidele projektide elluviimiseks. Põhimõtteliselt on nimetatud toetuste puhul tegemist kaasrahastamisega, kuna nende abil rahastatakse ainult kuni 80% projektiluudest¹⁶. EIDHRil on ülemaailmne mõõde, hõlmates mitut tööstusriiki, ja sellest on võimalik toetusi saada ilma kahepoolse nõusolekuta, kuna projekti elluviimise riigi valitsuse heakskiit ei ole nõutav. Perioodil 2007–2013 eraldati piinamisvastasele võitlusele¹⁷ ja surmanuhtluse kaotamisele EIDHRist 100 miljonit eurot (vt **tabel 1**). Sel perioodil sõlmitud lepingute arv on esitatud **tabelis 2**. Enamik projektidest puudutab teadlikkuse tõstmise kampaaniaid, teavitustegevust, järelevalvet, ennetusmeetmeid, õigusabi piinamisohvritele ja surmamõistetutele ning ohvrite ravimist ja rehabiliteerimist.

- 14 Inimõigustel põhineva lähenemisviisi väljatöötamise otsus tehti ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilise raamistiku ning tegevuskava vastuvõtmise käigus (vt punkt 5).
- 15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1889/2006, 20. detsember 2006, rahastamisvahendi loomise kohta demokraatia ja inimõiguste edendamiseks kogu maailmas (demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend) (ELT L 386, 29.12.2006, lk 1), mis asendati määrusega (EL) nr 235/2014 (ELT L 77, 15.3.2014, lk 85). EIDHR jätkab ja asendab 1994. aastal loodud demokraatia ja inimõiguste Euroopa algatust.
- 16 Projekte võidakse rahastada kuni 100% ulatuses, kuid seda vaid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.
- 17 „Piinamisvastane võitlus“ tähendab nii piinamise tõkestamist kui ka piinamisohvrite rehabiliteerimist.

Tabel 1

Piinamise ja surmanuhtlusega seotud EIDHri kulutused mandrite kaupa perioodil 2007–2013

(eurodes)

Piinamine	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	KOKKU
Aafrika	0	3 967 906	456 120	4 248 938	2 192 122	514 511	3 844 082	15 223 679
Ameerika	0	2 226 820	388 122	1 178 945	758 097	0	2 530 910	7 082 894
Aasia	36 465	10 281 020	613 754	2 366 367	1 936 457	0	11 242 841	26 476 904
Euroopa	0	2 956 958	235 093	2 661 831	2 830 007	100 000	787 065	9 570 954
Mitut mandrit hõlmav	0	6 175 025	0	10 800 143	1 499 207	0	6 734 343	25 208 718
KOKKU	36 465	25 607 729	1 693 089	21 256 224	9 215 890	614 511	25 139 241	83 563 149
Surmanuhtlus	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	KOKKU
Aafrika	0	0	76 863	285 000	734 333	0	0	1 096 196
Ameerika	0	0	1 581 610	290 859	0	1 345 046	0	3 217 515
Aasia	0	0	722 028	731 761	1 416 450	2 009 842	0	4 880 081
Euroopa	0	0	0	0	0	200 074	0	200 074
Mitut mandrit hõlmav	0	0	4 067 552	657 674	0	3 263 246	0	7 988 472
KOKKU	0	0	6 448 053	1 965 294	2 150 783	6 818 208	0	17 382 338

Allikas: Euroopa Komisjon.

Tabel 2

Piinamise ja surmanuhtlusega seotud EIDHri lepingute arv mandrite kaupa perioodil 2007–2013

(eurodes)

Piinamine	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	KOKKU
Aafrika	0	7	4	5	4	3	6	29
Ameerika	0	7	3	3	6	0	4	23
Aasia	1	19	5	5	4	0	18	52
Euroopa	0	7	2	4	6	1	3	23
Mitut mandrit hõlmav	0	6	0	10	1	0	6	23
KOKKU	1	46	14	27	21	4	37	150
Surmanuhtlus	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	KOKKU
Aafrika	0	0	1	1	1	0	0	3
Ameerika	0	0	4	2	0	2	0	8
Aasia	0	0	2	2	2	3	0	9
Euroopa	0	0	0	0	0	1	0	1
Mitut mandrit hõlmav	0	0	7	1	0	4	0	12
KOKKU	0	0	14	6	3	10	0	33

Allikas: Euroopa Komisjon.

11

Kontrollikoda hindas EIDHRi mõjusust piinamise tõkestamise, piinamisohvrite rehabiliteerimise ja surmanuhtluse kaotamise edendamisel. Auditis keskenduti järgmisele kahele küsimusele:

- a) kas rahastamine oli hästi jaotatud;
- b) kas toetuste abil saavutati jätkusuutlikud tulemused.

12

Audit keskendus aastatele 2007–2013 ning viidi läbi ajavahemikul juulist 2014 kuni jaanuarini 2015. See koosnes mitmest osast. Esiteks uuris kontrollikoda vaadeldaval perioodil rahastamise jaotamist viie üleilmse projektikonkursi kaudu (vt **VI lisa**). Uurimise käigus viidi läbi vestlusi Euroopa välisteenistuse ning arengu ja koostöö peadirektoraadi töötajatega. Samuti vaadati läbi 45 projekti kontseptsioonikirjelduste ja täielike ettepanekute komisjonipoolne hindamine (vt **VI lisa**). Teiseks uuris kontrollikoda auditi käigus külastatud kolmele Londonis asuvale kodanikuühiskonna organisatsioonile antud seitset EIDHRi toetust. Kolmandaks uuris kontrollikoda 13 EIDHRi projekti, mis puudutasid Kongo Demokraatlikku Vabariiki, Gruusiat ja Lõuna-Aafrikat. Selleks tegi kontrollikoda nimetatud riikidesse auditikülastusi, et intervjuerida asjaomaste ELi delegatsioonide töötajaid ja EIDHRi toetusi saanud organisatsioonide esindajaid. Samuti vaatas kontrollikoda läbi 11 Hiina ja Ameerika Ühendriikidega seotud EIDHRi projekti dokumendid (vt **VII lisa**). Auditivalim moodustab 24% asjaomastest kuludest.

Hoolimata vajaduste õigest hindamisest ei suunanud komisjon rahalisi vahendeid optimaalselt

13

Kontrollikoda uuris, kas projekti-konkursid põhinesid nõuetekohasel vajaduste hindamisel ning olid hästi suunatud ja kooskõlastatud muu ELi tegevusega (nt tavapärase arenguabi ja dialoog). Auditi käigus hinnati ka projektide valikut, uurides, kas valiku-protsess oli läbipaistev, hästi dokumenteeritud ja põhjalik ning kas nõud-luspõhine lähenemisviis oli sobilik.

Vahendite jaotamisel ei võetud inimõigustealaseid riigistrateegiaid nõuetekohaselt arvesse ja kooskõlastus muu ELi tegevusega oli nõrk

14

Kuna piinamise ja surmanuhtluse vastasele võitlusele eraldatud rahalised vahendid on võrreldes probleemidega, mida nende abil lahendada püütakse, tagasihoidlikud (vt punkt 10), tuleb need suunata oluliste vajaduste ja arvestatava arengupotentsiaaliga riikidesse ja teemadele. Komisjon saab

inimõiguste olukorra kohta partnerriikides asjakohast teavet avalikult saadaoleva teabe, kodanikuühiskonna organisatsioonide kontaktide edastatud andmete ja kohapeal aktiivselt olukorra uurimise kaudu. ELi delegatsioonid koostavad regulaarselt teatise inimõigustega seotud teemade kohta ning lisavad asjakohaseid kommentaare ja analüüse oma juhtimisaruannetesse¹⁸.

15

Komisjon kasutab kättesaadavat teavet vajaduste nõuetekohaseks hindamiseks ja prioriteetide määramiseks, nagu nähtub erinevatest dokumentidest. EIDHRi mitmeaastased strateegiadokumendid¹⁹ sisaldavad EIDHRi eeldatavate tulemuste kirjeldust ja vastavaid finantseraldisi. Lisaks sisaldavad aasta tegevusprogrammid rahastatavate tegevuste põhielementide²⁰ individuaalseid kirjeldusi. Riigi tasandil defineeritakse prioriteetid inimõigustealastes riigistrateegiates (vt **3. selgitus**). Nimetatud riigistrateegiad on konfidentsiaalsed, kaasa arvatud nende prioriteete sisaldav osa, mis vähendab kõnealuste dokumentide lisaväärtust.

- 18 Välistegevuse juhtimise aruanded.
- 19 Hinnataval perioodil olid sellised strateegiadokumendid koostatud perioodideks 2007–2010 ja 2011–2013.
- 20 Eraldatud summa, prioriteetid ja vahendite jaotamise lähenemisviis.

Inimõigustealased riigistrateegiad

2011. aasta teisest poolest alates on EL ja selle liikmesriigid koostanud üle 150 inimõigustealase riigistrateegia. Iga strateegia sisaldab asjaomase riigi olukorra põhjalikku analüüsi ning ELi ja liikmesriikide mitut ühist prioriteeti. Kava kohaselt tuleb strateegiaid ajakohastada iga kahe aasta tagant või oluliste muutuste korral. 57 strateegia puhul kuulub prioriteetide hulka piinamisvastane võitlus ja 72 strateegia puhul surmanuhtluse vastane võitlus.

Tähelepanekud

16

Toetusi jagatakse projektikonkursside alusel (nõudluspõhine lähenemisviis). Perioodil 2007–2013 korraldati kolm piinamisvastasele võitlusele pühendatud üleilmset projektikonkurssi ja kaks surmanuhtluse vastasele võitlusele pühendatud üleilmset projektikonkurssi. Neid projektikonkursside haldas arengu ja koostöö peadirektoraadi peakorter ning konkursside tulemusel anti toetusi vastavalt 80 ja 24 projektile. Projektid valiti välja 789 projektitaotluse hulgast. Toetusi jagati ka riigipõhiste toetuskavade raames. Tegemist on projektikonkurssidega, mida juhivad ELi delegatsioonid ja mis on riigipõhised. Konkursside tulemusel anti piinamisvastasele võitlusele 70 ja surmanuhtluse vastasele võitlusele üheksa toetust. Projektikonkursside eesmärgid on EIDHRI strateegiadokumentides ja ELi suunistes kehtestatud eesmärkidega kooskõlas.

17

Üleilmsed projektikonkurssid ei keskendunud riikidele, kus piinamise ja surmanuhtluse vastane võitlus kuuluvad ELi hinnangul prioriteetide hulka (vt **3. selgitus**). Kui Hiinat ja Ameerika Ühendriike käsitlevate läbivaadatud projektide üldeesmärgid on selgelt ELi inimõigustealase riigistrateegia prioriteetide hulgas mainitud, siis Kongo Demokraatliku Vabariigi, Gruusia ja Lõuna-Aafrika inimõigustealastes riigistrateegiates ei ole piinamisvastane võitlus selge prioriteedina kehtestatud – ometi on ka nende riikide projektid seotud piinamisvastase võitlusega. Sellest tulenevalt kasutati EIDHRI vahendeid riikides, kus piinamise või surmanuhtluse vastane võitlus prioriteetide hulka ei kuulunud.

18

Enamiku projektikonkursside eesmärgid oli kirjeldatud üldsõnaliselt. Kui 2007. aastal piinamisvastase võitluse toetamiseks korraldatud projektikonkurssil eristati ennetustegevust (1. osa) ja rehabiliteerimist (2. osa), siis 2009. ja 2012. aasta konkurssidel seda enam ei tehtud. Viimastel julgustati pigem kolme omavahel tihedalt seotud ja üksteist tugevdavat prioriteeti (tõkestamine, vastutus ja rehabiliteerimine) hõlmava põhjaliku ja tervikliku lähenemisviisi kasutamist. Surmanuhtlust puudutavatel projektikonkurssidel edendati samuti integreeritud lähenemisviisi. Neil puudusid konkreetne rõhuasetus ja eesmärgid.

19

Gruusias on EIDHRI projektidega hästi sobitatud muu ELi tegevus, nagu traditsiooniline arenguabi, ELi ja Gruusia vahelise assotsieerimislepingu läbivõtmised ning dialoog. Gruusiaga peetav inimõigustealane dialoog on eriti tähtis, kuna see koondab EIDHRI projekte, käsitledes teemasid, millele projektid on suunatud. Teistes kontrollitud riikides ei rakendata aga EIDHRI projektide puhul ühtset, strateegilist ja koordineeritud lähenemisviisi, et käsitleda piinamise ja surmanuhtlusega seotud teemasid. Projektid ei täienda üksteist ega ole seotud komisjoni traditsioonilise arenguabiga. Ka ei täienda komisjoniga peetav dialoog EIDHRI projekte nii mõjusalt kui võiks. Piinamisega seotud küsimusi ei ole käsitletud Kongo Demokraatliku Vabariigi ja Lõuna-Aafrikaga peetavas inimõigustealases dialoogis, hoolimata asjaolust, et EIDHRI projektid on suunatud piinamise tõkestamisele ja piinamisohvrite rehabiliteerimisele.

Surmanuhtluse teema sisaldub küll Hiinaga peetavas inimõigustealases dialoogis ning ELi ja Ameerika Ühendriikide inimõiguste valdkonna konsultatsioonis, kuid arutusele tulnud küsimused ei olnud samad, millele EIDHRI projektid suunatud olid.

20

Arengukoostöö puhul inimõigustel põhineva lähenemisviisi kohaldamine (vt punkt 8) on ajakavast maas. Mais 2014²¹ esitas komisjon nõukogule kava, milles kirjeldati, kuidas hakkab komisjon inimõigustel põhinevat arengukoostöö lähenemisviisi välja töötama. Kava sisaldab praktilisi kontrollnimekirju ja selles kuulutatakse välja toetuspaketi loomine. Inimõigustel põhinevat lähenemisviisi ei ole veel rakendada hakatud, ehkki selle esimene hindamine peaks toimuma juba 2016. aastal.

Projektide valikumenetlus oli hästi dokumenteeritud, kuid ei toetunud piisavalt rangetele kriteeriumidele

21

Projektide valikumenetlus oli läbipaistev ja hästi dokumenteeritud. Projektide hindamine (vt **4. selgitus**) tugineb kõigi hindajate üksikasjalikel punktisummadel ja kirjeldaval hinnangul. Lisaks on hindamiskomisjonide üldised järeldused piisavalt üksikasjalikud ja sisaldavad projektide lõplikku paremusjärjestust, valiku künnise määratlust, selgitust projektide rahastamiskõlbmatuks tunnistamise kohta ja projekti uuesti hindamise aluseid.

21 Inimõiguste ja demokraatia strateegilise raamistiku ja tegevuskava kohaselt (vt punkt 5) pidi see olema lõpule viidud 2013. aastaks.

4. selgitus

Projektitaotluste hindamine

ELi välistegevuse raames lepingute sõlmimise korda käsitleva praktilise juhendi kohaselt peavad toetust saada soovivad kodanikuühiskonna organisatsioonid kõigepealt esitama oma projekti põhijooni kirjeldava kontseptsioonikirjelduse. Kui hindamiskomisjon kiidab kontseptsioonikirjelduse heaks, palutakse neil esitada täielik projektitaotlus. Kontseptsioonikirjeldust ja täielikku projektitaotlust hindavad kaks inimest: enamikul juhtudest sõltumatu välishindaja ja kavandatud tegevuse elluviimise asukohariigi ELi delegatsiooni esindaja²². Hindamisel kasutatakse punktide andmise süsteemi ja standarditud hindamistabeleid, mille kriteeriumid hõlmavad kavandamise, asjakohasuse, suutlikkuse, teostatavuse, mõjususe, jätkusuutlikkuse ja kulutõhususe aspekte. Toetust antakse kõige rohkem punkte saanud projektidele.

22 Kui projekt hõlmab tegevusi mitmes riigis, hindab seda rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi piirkondliku direktoraadi esindaja.

Tähelepanekud

22

Komisjoni kasutatavad standarditud hindamistabelid (vt **4. selgitus**) sisaldavad mitut puudust, mis pärsivad kvalitatiivset ja objektiivset hindamist:

- a) tabelid sisaldavad vähe juhiseid erinevate kriteeriumide hindamiseks ja paljude kriteeriumide puhul kasutatakse sõnastust „piisav“, „asjakohane“, „rahuldav“ ja „strateegiliselt valitud“, selgitamata, mida täpselt oodatakse;
- b) 2011. aastast alates hinnatakse projektide asjakohasust ainult kontseptsioonikirjelduse ja mitte täieliku taotluse alusel;
- c) mitu kriteeriumi on kaasatud ühe punktisumma alla. Ei ole selge, kuidas punkte anda, kui individuaalsete kriteeriumide punktisummad on erinevad;
- d) olulise tähtsusega aspektidele, nagu projekti teostatavus ja mõju, ei ole kehtestatud minimaalseid nõudeid.

23

Komisjon väljastab hindajatele suunised iga projektikonkursi jaoks eraldi. Suuniste eesmärk on anda hindajatele hindamisjuhised, tagamaks, et kõik hindamised oleksid tehtud ühtsel ja järjepideval viisil. Hindajatele mõeldud suunised ei leevenda aga piisavalt standarditud hindamistabelite puudusi (vt punkt 22) ega selgita piisavalt, kuidas projektikonkursside erinõudeid hindama peaks. Näiteks piinamisega seoses viidatakse projektikonkurssidel sellele, et eelistatakse terviklikku ja põhjalikku lähenemisviisi ning tegevusi, mis on suunatud majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste

edendamise ja piinamise likvideerimise vaheliste seoste uurimisele. Surmanuhtluse puhul peaksid projektid sisaldama integreeritud lähenemisviisi põhinevaid surmanuhtluse vastase võitluse meetmeid. Neid kriteeriume aga ei selgitata ega väljendata punktides.

24

Kontrollikoja läbivaadatud projekti hindamisi (vt punkt 12) ei tehtud alati piisava rangusega:

- a) 45 läbivaadatud projektihindamisest 25 puhul ei esitatud vähemalt ühes kirjeldavas hinnangus iga kriteeriumi analüüsi, kuigi see oli ette nähtud. Need hinnangud on seetõttu vähem põhjendatud;
- b) 45 läbivaadatud projektist nelja puhul puudus täpne selgitus selle kohta, miks teatavatele kriteeriumidele madalad punktisummad anti;
- c) 45 läbivaadatud projektist 11 puhul leidsid kontrollikoja audiiditorid, et antud punktisummad ja kirjeldavad hinnangud on omavahel vastuolus. Enamikul juhtudel tähendas see, et hoolimata negatiivsetest kirjeldavatest hinnangutest anti suhteliselt suuri punktisummasid.

25

Hindajad esitasid sama projekti kohta sageli erinevaid arvamusi. 45 läbivaadatud projekti puhul erinesid kahe hindaja antud punktisummad kõigist kriteeriumidest 20 protsendil üksteisest oluliselt²³. Hindamiskomisjon võib ka hindajate antud punktisummasid mitte aktsepteerida ja kõiki kriteeriume uuesti hinnata. Uute hindamiste suhtes kasutatav lähenemisviis ei olnud aga järjepidev. Viiest läbivaadatud projektikonkursist kolme puhul tegi hindamiskomisjon uue hindamise, kui kahe hindamise lõplikke punktisummasid peeti märkimisväärselt erinevaks. Lisaks muudeti aja jooksul ka märkimisväärse erinevuse määratlust. Sel põhjusel ei tehtud mitme märkimisväärselt erinevaid punktisummasid saanud projekti puhul uusi hindamisi. Ühe projektikonkursi²⁴ raames ei tehtud uusi hindamisi, kuigi hindajate antud punktide kogusummad erinesid märkimisväärselt²⁵ nelja projekti puhul kümnest. Ühe teise projektikonkursi²⁶ raames tehti uus hindamine, kuid ei täpsustatud, milliste projektide puhul seda teha tuleks, ja uuesti ei hinnatud kaheksast projektist kolme, mille puhul kahe hindaja antud punktide kogusummad üksteisest märkimisväärselt erinesid.

26

Kodanikuühiskonna organisatsioonide taotletavate toetuste puhul tuleb järgida teatavaid piiranguid. Toetuste minimaalne ja maksimaalne suurus on vaadeldava perioodi jooksul suurenenud. Surmanuhtlustega seotud projektide keskmine lepingumaht suurenes 550 000 eurolt 2008. aasta projektikonkursil 735 000 eurole 2011. aasta projektikonkursil. Piinamisega seotud projektide keskmine lepingumaht suurenes 715 000 eurolt 2007. aasta projektikonkursil 903 000 eurole 2009. aasta projektikonkursil. Lepingumahtusid suurendati lepingute arvu ja seeläbi komisjoni töökoormuse vähendamiseks.

27

Väiksemad kodanikuühiskonna organisatsioonid on toetuste taotlemisel keerukate taotlusprotseduuride, keeleliste nõuete²⁷ ja teatavate projektikonkursside puhul kehtiva mitmes riigis tegutsemise nõude tõttu suhteliselt ebasoodsas olukorras. Toetuste suurenenud miinimumsumma muutis toetuste taotlemise neile veelgi raskemaks isegi juhtudel, kui neil on potentsiaalselt võimalik luua asjakohaseid ja mõjusaid projekte. Olukorra leevendamiseks korraldab komisjon kohalikele kodanikuühiskonna organisatsioonidele seminare ja koolitusi, edendab partnerlust ja lubab alltoetuste kasutamist.

- 23 Ühele kriteeriumile antud viie punkti puhul vähemalt kahepunktiline erinevus. Iga hindamine sisaldab 17 kriteeriumi, seega kontrollis kontrollikoda kokku 765 kriteeriumi.
- 24 Projektikonkurs 126-224.
- 25 Rohkem kui 10 punkti 50-st.
- 26 Projektikonkurs 131-085.
- 27 Taotlused tuleb esitada kas inglise, prantsuse või hispaania keeles.

Nõudlusel põhineva lähenemisviisiga tagati, et toetust saavatel organisatsioonidel oleksid tegevusega seoses piisavad ekspertteadmised ja omavastutus, kuid sel oli ka puudusi

28

Nõudlusel põhinev lähenemisviis võimaldab käsitleda tundlikke teemasid ilma valitsuselt nõusolekut taotlemata. Läbivaadatud projektide taotlejatel on piisavalt tehniliste oskustega töötajaid ja enamikul juhtudest on nad juba sarnase mahu ja sisuga projekte ellu viinud. Enam kui veerandil juhtudest oli projekti maht aga märkimisväärselt suurem kui toetust saava organisatsiooni kõik eelnevad ettevõtmised, mis seadis potentsiaalselt ohtu projekti nõuetekohase elluviimise. Neist juhtudest osutus siiski ainult ühe organisatsiooni piiratud suutlikkus suureks probleemiks.

29

Nõudlusel põhineval lähenemisviisil on mitu negatiivset tagajärge:

- projektide geograafiline ulatus ei pruugi hõlmata kohti, kus EIDHRI-ga oleks võimalik saavutada kõige suuremat mõju. Enamikul juhtudest hõlmavad projektid üldiselt neid alasid, kus organisatsioonid juba tegutsesid. Teatud juhtudel oli toetustegevustel seetõttu väga piiratud potentsiaalne mõju, kuna projektid olid suunatud riikidele, kus edenemist ei ole poliitilistel põhjustel mõistlik oodata;

- toetuste saamise nimel võivad kodanikuühiskonna organisatsioonid esitada liiga ambitsioonikate eesmärkidega projekte. Läbivaadatud 31 projektist olid kontrollikoja hinnangul 13 projekti eesmärgid liiga ambitsioonikad. Projektid olid tavaliselt seotud muudatustega, milleks vajatakse sihtriigi valitsuse panust. Viimase olemasolu kohta aga tõendid puuduvad – pigem on olukord vastupidine;
- toetust saavad organisatsioonid ei saa selgelt pühenduda mõõdetavatele tegevustele. Komisjonil on seetõttu väga keeruline hilisemas etapis objektiivselt hinnata, kas projekti tegevus on rahuldavalt ellu viidud. Projekti tegevuse hindamiseks on kindlaks määratud näitajad, kuid vaatamata sellele, et need näitajad on põhimõtteliselt mõõdetavad, ei ole tavaliselt kindlaks määratud võrdlusaluseid ega kvantifitseeritud eesmärke, ehkki enamikul juhtudel oleks see võimalik olnud.

30

Nõudlusel põhineva lähenemisviisi negatiivseid tagajärgi ei ole nõuetekohaselt hinnatud. Kui hindajad leiavad projektitaotlustes puudusi, ei tehta selle tulemusel projektide ülesehituses parandusi²⁸. See tähendab võimaluse kasutamata jätmist.

28 Komisjoni 29. oktoobri 2012. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT L 362, 31.12.2012, lk 1), artikli 204 lõikes 5 sätestatakse, et taotlust ei või oluliselt muuta.

Projektide elluviimine toimus plaanipäraselt, kuid EIDHRI vahendite üldine mõju oli piiratud

31

Kontrollikoda uuris, kas projektide tegevus, eelarve täitmine ja ajakava järgimine oli plaanipärane. Lisaks hindas kontrollikoda, kas projektide kulutõhususele pöörati piisavalt tähelepanu. Kontrollikoda uuris ka seda, kas projektide mõju oli ootuspärane ja tulemused jätkusuutlikud.

Projektitegevuste elluviimine oli üldjoontes plaanipärane

32

Projekte ellu viivad kodanikuühiskonna organisatsioonid andsid oma tegevuse kohta aru projektide rakendusperioodide vältel ja nende lõpus. Projektiaruandlus oli enamjaolt suunatud tegevusele, mitte eesmärkide saavutamisele. See pärsib kulude tulemuspõhist haldamist.

33

Probleem on seotud asjaoluga, et kodanikuühiskonna organisatsioonide esitatud loogilised raamistikud (vt **5. selgitus**) on tavaliselt kehvasti koostatud. Nimetatud raamistikutes esitatakse tavaliselt erieesmärgid, eeldatavad tulemused ja tegevus, mis ei ole täielikult omavahel kooskõlas. Tegelikuses ei ole loogilise raamistiku ettenähtud vorm selliste projektide jaoks kuigi sobilik ja on paljude kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks liiga keeruline.

34

Läbivaadatud projektide eelarvest on alati kinni peetud ja need on peaaegu täiel määral ära kasutatud²⁹. Üldiselt viidi projektide põhitegevus ellu plaanipäraselt³⁰. Vaatamata sellele oli 16 läbivaadatud projektist, mille elluviimine oli juba lõpetatud, kaheksa puhul osa kavandatud tegevusest läbi viimata. See oli tavaliselt tingitud projektide liigsest ambitsioonikusest (vt punkt 29).

29 Keskmiselt 97,8%.

30 Kuigi töendamist oli keeruline teha nende 10 juhtumi puhul, kus isegi projekti põhitegevused olid kvantifitseerimata (vt punkt 29).

Loogilised raamistikud

Toetust taotlevad kodanikuühiskonna organisatsioonid peavad elluviidava projekti kohta esitama loogilise raamistiku. Loogiline raamistik on standardse tabeli vormis dokument, mis sisaldab projekti üldiseid eesmärke, erieesmärke, eeldatavaid tulemusi ja kavandatud tegevust.

35

Neljal juhul takistasid projektide plaanipärasest elluviimist ootamatud sündmused (nt partnerid ei andnud oma oodatud panust või toimusid suured muutused poliitilises keskkonnas). Neil juhtudel võtsid kodanikuühiskonna organisatsioonid komisjoniga konsulteerides nõuetekohaseid meetmeid. Selleks vahetati välja kas üks või mitu projektpartnerit või muudeti projekti geograafilist ulatust.

36

11 projekti rakendusperioodi pikendati kaks kuni 13 kuud. Rakendusperioodi pikendamise põhjendustes ei selgitatud veenvalt seda, miks toetust ei olnud algse perioodi lõpuks täielikult ära kasutatud, ega tõendatud, et pikendus on projekti eesmärkide saavutamiseks vajalik ja piisav. On oht, et projekti rakendusperioode pikendati põhiliselt selleks, et toetust saavad organisatsioonid saaksid eelarve täielikult ära kasutada, mitte selleks, et projekti eesmärgid saavutada.

37

Kuna toetuslepingud sõlmitakse hankemenetluste asemel projektikonkurside põhjal, on komisjonil raske täiel määral tagada kulude kulutõhusust. Komisjon ei määratlenud ka kulutõhususe hindamiseks võrdlusnäitajaid. Vaatamata sellele ei ole siiski tõendeid, mis näitaksid, et enamiku läbivaadatud projektide üldkulud ei ole eeldatavate tulemuste seisukohast põhjendatud. Mitmel juhul on individuaalsed palgad isegi suhteliselt madalad, mis näitab paljude projekte ellu viivate kodanikuühiskonna organisatsioonide töötajate suurt pühendumust. 31 uuritud juhust kolme puhul oli kulutõhusus siiski mitteamalane. Neil juhtudel olid üldkulud võrreldes eeldatavate tulemustega liiga suured.

38

Kontrollikoda võrdles 31 läbivaadatud projektist omavahel 14 projekti, mis olid suunatud toetuse andmisele otse lõplikele toetusesaajatele³¹. Nende projektide puhul on tõendeid sellest, et toetust saavates riikides asuvate organisatsioonide poolt ellu viidud projektid on suurema kulutõhususega kui need, mis viiakse ellu teistes riikides. Need projektid hõlmavad suuremal hulgal lõplikke toetusesaajaid ja keskmised kulud toetusesaaja kohta on madalamad.

31 Ajavahemikul 2007–2013 sõlmitud 183 toetuslepingust 76 olid seotud projektidega, mille põhitegevus oli lõplikele toetusesaajatele (nt piinamisohvrid) abi andmine.

Tähelepanekud

39

Enamik läbivaadatud projektide eelarvetest sisaldas kaudsete kulude katteks tehtavate otsekulutuste 7% suurenmist. Toetust saavatel organisatsioonidel on erinevad arusaamad sellest, mida see kindlasummaline toetus katab. Sellest tulenevalt käsitletakse kontoriruumide üürikulu, finants-/haldus-/üldjuhtide palkasid ja muid kulusid erinevalt. Olenevalt olukorrast võib toetussumma lisaks kaudsete kulude kindlasummalisele toetusele sisaldada osaliselt või täielikult ka nimetatud kulusid.

EIDHRI vahendite mõju piiras asjaolu, et selle rahalist toetust jagati väga hajutatult ja teatavatel juhtudel ka ebasoodsates poliitilistes tingimustes

40

EIDHRI toetused, mis on suunatud piinamise ja surmanuhtluse vastasele võitlusele, näitavad ELi suurt pühendumust piinamisvastasele võitlusele ja surmanuhtluse kaotamisele. Toetuste eesmärk on suurendada ELi moraalset mõju inimõiguste küsimustes. Eraldatud vahendid on siiski suhteliselt tagasihoidlikud (vt punkt 10) võrreldes ülemaailmsete probleemidega, mida nende abil lahendada tuleb (vt punktid 1–4). Perioodil 2007–2013 jagati toetus hajutatult laiali 183 projektile rohkem kui 120 riigis üle maailma, vähendades seeläbi toetuse mõju.

41

Projektide mõju oli üldiselt keeruline hinnata, kuna oodatav mõju oli sageli mittemateriaalne, tulemusnäitajatele ei kehtestatud sihtväärtusi (vt punkt 29) ja kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt komisjonile esitatav aruandlus oli suunatud tegevusele (vt punkt 32). Lisaks sõltub edenemine peale projektiga saavutatu veel paljudest välistest teguritest. Seetõttu on keeruline ja mõnel juhul isegi võimatu hinnata, kui suurel määral aitas tegevus tulemuste saavutamisele kaasa.

42

Projektide mõju mõõtmiseks tehakse hindamisi. Hindamistega ei ole aga võimalik saada täielikku ülevaadet, kuna lähenemisviis on ühtlustamata. Toetust taotleval organisatsioonil peab ise otsustama, kas ta planeerib projekti hinnata või mitte³².

43

31 läbivaadatud projektist 14 põhitegevuseks oli lõplikele toetusesaajatele abi andmine. 10 projekti saavutasid selle eesmärgi. Eesmärgi täitmist näitavad abi saanud inimeste arv, projekte ellu viinud kodanikuühiskonna organisatsioonide maine ja lõplike toetusesaajate tänu, mis nähtub statistikast ja mida väljendati kontrollikoja peetud vestluste käigus. Kui Gruusias ellu viidud projektid välja arvata, on läbivaadatud projektidel siiski üldiselt piiratud mõju, kuna need keskenduvad väikestele sihtrühmadele.

32 31 läbivaadatud projektist ainult 18 puhul oli projekti lõpus ette nähtud selle hindamine. Vt ka kontrollikoja eriaruande nr 18/2014 „EuropeAidi hindamisele ja tulemustele suunatud järelevalve süsteemid“ punkt 26 (<http://eca.europa.eu>).

44

Ülejäänud nelja põhiliselt lõplikele toetusesaajatele abi andmisele keskenduva projekti puhul ei ole tööendeid olulise mõju kohta. Kahe projektiga anti õigusosalast abi surmanuhtlust ootavatele isikutele Ameerika Ühendriikides, kuid vaid väga vähestel juhtudel oli võimalik surmanuhtlust ära hoida. Kahe ülejäänud projekti tulemusel viidi paljudes riikides piinamisjuhtumeid kohtusse, kuid praeguseks on teada vaid paar positiivse tulemusega kohtuotsust.

45

31 läbivaadatud projektist 17 põhieesmärk ei olnud lõplikele toetusesaajatele abi andmine. Üheksal juhul on projekt lõpule viidud ja neist kuue mõju väiksem kui eeldatud:

- a) üheksas endises Nõukogude Liidu vabariigis piinamise tõkestamisele suunatud projekt oli järelevalvesüsteemide loomisel ja rehabiliteerimise parimate tavade mudelite edendamisel osaliselt mõjus. Puuduvad tõendid selle kohta, et projektiga oleks suurendatud valitsuste ja kodanikuühiskonna vahelist koostööd piinamise valdkonnas, kodanikuühiskonna suutlikkust ja kõige haavatavamate vangirühmade juurdepääsu tugiteenustele;
- b) projektiga, mis käsitles surmanuhtlust 17 riigis, suurendati edukalt üldist teadlikkust, edendati läbi paistvust, tugevdati võrgustikke ja ühendusi ning suurendati kodanikuühiskonna suutlikkust. Projektiga ei õnnestunud aga saavutada suuremaid projektieesmärke, nagu surmanuhtluse kaotamine või hukkamiste suhtes moratooriumide kehtestamine. Kriminaalõiguspoliitika kujundamise ja õigusreformi puhul toimus mõningane edenemine ainult neljas 17-st projekti elluviimise riigist ja rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimise suurendamise eesmärk jäi täielikult saavutamata;
- c) ühe Gruusia sõjaväevanglate kinnipidamistingimusi käsitleva projekti mõju ei olnud tõendatud. Kehvade tingimustega sõjaväevanglad suleti pärast projekti lõppu, kuid puuduvad tõendid sellest, et kõnealune projekt sellele kaasa oleks aidanud;
- d) kahes Ameerika Ühendriikide osariigis surmanuhtluse vastu võitlevate organisatsioonide tugevdamisele suunatud projektil oli mõningane mõju, kuid see oli oodatust tunduvalt väiksem;

- e) projekt, mille eesmärk oli suunata Hiinat OPCATi allkirjastamist kaaluma ning aidata kaasa piinamise ja muude väärkohtlemise vormide tõkestamisele Hiinas, ei saavutanud enamikku oma üksikasjalikest projektieesmärkidest. Mõningane edasimineku toimus kohtueelsete kinnipidamisasutuste seires ja rahvusvaheliste normidega parema kooskõla saavutamiseks muudeti kriminaalõigust. OPCATi allkirjastamise kaalumise osas rohkem edu siiski ei saavutatud, ebaseaduslikult saadud tõendite alaseid uusi rakenduseeskirju ei kohaldatud, seire katseprojekt viidi ellu ainult ühes kinnipidamisasutuses ja kaebuste esitamise täiustatud mehhanismi kasutusele ei võetud;
- f) üks projekt oli suunatud surmanuhtluse kohaldamise vähendamisele Hiinas, edendades kohtute kaalutusõigust kohalike kohtute kohtunike koolitamise ning kohtumenetlusteks mõeldud rangete süüdimõistmise ja tõendite kogumise suuniste väljatöötamise abil. Projekti rakendusperioodil toimus mitu positiivset muudatust. Reformiti mitut surmanuhtlusega seotud õigusakti ja poliitilist meedet, nt ühtlustati surmanuhtluse määramise standardit, surmanuhtlus määrati ainult neile kurjategijatele, kes olid toime pannud eriti raskeid kuritegusid, ja surmanuhtlust ei kohaldatud enam 13-le mittevägivaldse kuriteo liigile. Otsest seost nimetatud projekti ja kõnealuste muudatuste vahel ei ole aga võimalik leida.

46

Kaheksa poolelioleva projekti puhul on veel liiga vara teha nende mõju kohta järeldusi. Siiski on märke sellest, et vähemalt kahe projekti mõju saab olema oodatust väiksem:

- a) projekt, millega toetatakse kuue Aafrika riigi siseriiklike eeskirjade suuremat vastavust rahvusvaheliste piinamist käsitlevatele õigusalastele kohustustele, normidele ja menetlustele. Kuigi korraldatud seminarid on olnud edukad (mida tõendab üha suurenev osalejate arv), ei ole tõendeid projekti olulise mõju kohta;
- b) teise projekti raames tehti uurin-
guid Hiina kohtute poolt kriminaalõiguse parema tõlgendamise suuniste väljatöötamiseks. Suunised on esitatud kõrgemale rahvakohtule, kuid tagasisidet ei ole veel saadud. Tehtud jõupingutused ei hakka vilja kandma, kui õigusasutused ei soovi neid suuniseid kasutada. Positiivse tulemuse saavutamine ei ole tõenäoline, kuna riigiametnikud soovivad üha vähem toetada surmanuhtluse kaotamist pooldavaid algatusi.

47

Projekti piiratud mõjul on mitu põhjust:

- a) osa projekti eesmärkidest olid liiga ambitsioonikad ja neid ei olnud seetõttu võimalik täita (vt punkt 29);
- b) piinamise ja surmanuhtluse valdkonnas toimuv edasimineku on tavaliselt aeglane ja võtab kauem aega kui projektide elluviimine;
- c) sihtriikide poliitiline olukord ei olnud märkimisväärse edu saavutamiseks alati soodne. Selliste projektieesmärkide, mis ei ole otseselt lõplikele toetusesaajatele suunatud, saavutamiseks on valitsuse tahe eriti tähtis.

48

Kuigi edasimineku ei sõltu mitte ainult projektiga saavutatust, vaid ka välisest teguritest (vt punkt 41), on märke sellest, et kuuel läbivaadatud projektil, mis aitasid kaasa surmanuhtluse kaotamisele Ameerika Ühendriikides, oli positiivne koosmõju. Surmanuhtluse kaotamisele kaasaaitamine toimus mitmel viisil. Neli projekti olid suunatud teadlikkuse suurendamisele, näiteks hukatute perekondadele sõna andmise, ohvritele eneseväljendusvõimalust pakkuva riikliku tugikeskuse (*national speakers bureau*) käivitamise ja üleriigilise meediakampaania korraldamise abil. Kahe projekti raames tehti uuringuid: ühega uuriti poliitikakujundajate mõju ja teisega hinnati surmanuhtluse olukorda neljas osariigis. Kõnealused projektid aitasid saavutada positiivseid tulemusi (vt **6. selgitus**), kuigi nende täpset ulatust ei ole võimalik hinnata. On märke sellest, et teadlikkuse suurendamise projektidel on olnud suurem mõju kui uuringuid sisaldaval kahel projektil.

Surmanuhtlusega seoses toimunud muudatused Ameerika Ühendriikides

Surmanuhtlusega seoses toimunud muudatused Ameerika Ühendriikides olid vaadeldaval perioodil enamjaolt positiivsed. Surmanuhtlus kaotati New Mexico osariigis (2009. aastal), Illinoisi osariigis (2011. aastal), Connecticuti osariigis (2012. aastal) ja Marylandi osariigis (2013. aastal). Surmaotsuste arv langes 118-lt 2009. aastal 83-le 2013. aastal ja hukkamiste arv 52-lt 2009. aastal 39-le 2013. aastal³³.

³³ Allikas: Death Penalty Information Center. 2015. aastal kaotati surmanuhtlus ka Nebraska osariigis.

Tähelepanekud

Projektide tulemused on jätkusuutlikud, kuid toetused ei parandanud kodanikuühiskonna organisatsioonide isemajandamise võimet

49

Läbivaadatud projektitaotlustes käsitleti finantsalast, institutsioonilist ja poliitilist jätkusuutlikkust. Lisaks käsitletakse tulemuste jätkusuutlikkust kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt projekti elluviimise lõpus esitatavates aruannetes³⁴. Kuigi projektide mõju on sageli oodatust väiksem (vt punktid 43–48), aitasid need kaasa muutustele, mis on tõenäoliselt püsivad.

50

Lisaks võimaldasid antud toetused organisatsioonidel mitmel juhul suurendada oma geograafilist haaret, mis oli neile kasulik. Mõnel juhul suurendas EIDHRI toetus isegi organisatsiooni temaatilist ulatust.

51

Enamik kodanikuühiskonna organisatsioonidest ei ole aga isemajandavad. Osa kõnealustest kodanikuühiskonna organisatsioonidest suudavad osa oma rahalistest vajadustest kindlustada sissetulekut andva tegevuse või üldsuselt saadavate annetustega, kuid see on üldiselt väga väike osa. Kodanikuühiskonna organisatsioonid sõltuvad oma rahastamisel väga suures osas toetustest, mida annavad vähesed piinamise ja surmanuhtluse vastast võitlust toetavad rahastajad.

52

Asjaolu, et kodanikuühiskonna organisatsioonid ei ole isemajandavad, ohustab nende tegevuse jätkuvust. EIDHRI rahastamise peatamine või lõpetamine sunnib kodanikuühiskonna organisatioone sageli oma tegevust lõpetama ja oma töötajaid vallandama, mis võib kaotata ka ekspertteadmised. Osal juhtudest ohustab isemajandamise võime puudumine isegi kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevuse jätkumist.

53

Ainult viis läbivaadatud projekti 31-st sisaldasid kodanikuühiskonna organisatsioonide isemajandavamaks muutmise tegevust. Nimetatud eesmärki ei saavutatud kolmel juhul, kuna kavandatud sissetulekut andvat tegevust ei käivitatud või kogukondlik isevastutus teenuste eest ei toiminud. Kahel ülejäänud juhul oli isemajandamise saavutamine edukas:

- a) Kongo Demokraatlikus Vabariigis elluviidud projektiga, millega rahastati kohalikke seksuaalse vägivalla ohvritele psühholoogilise ja õigusabi andmise keskusi, muudeti need keskused isemajandavaks. Selle saavutamiseks kasutati erinevaid sissetuleku andmise tegevusi, nagu põllumajandustegevus, pagaritoodete valmistamine, puutööd ja kudumine, või anti kohalikele kogukonnale mikrolaene;
- b) ühe Ameerika Ühendriikides elluviidud projektiga võimaldati kahe osariigi kohalikel kodanikuühiskonna organisatsioonidel oma rahalise jätkusuutlikkuse tagamiseks välja töötada rahakogumiskava. Mõlemad sidusettevõtted said ilma koordineeriva organisatsiooni riikliku tasandi rahastamiseta rahaliselt jätkusuutlikuks.

34 Kontrollikoda leidis ainult ühe erandi.

54

EIDHRI toetused piinamisvastasele võitlusele, piinamisohvrite rehabiliteerimisele ja surmanuhtluse kaotamisele olid vaid osaliselt mõjusad, kuna nappe rahalisi vahendeid ei suunatud optimaalselt ja edasiminekut pärssis ebasoodne poliitiline olukord.

1. soovitus

Nappe vahendeid tuleks paremini suunata

Komisjon peaks EIDHRI vahendid suunama kõige asjakohasematele teemadele ning kõige suuremate vajadustega riikidele ja riikidele, kus inimõigustealases riigistrateegias määratletud prioriteete arvestades võib oodata kõige suuremat mõju.

55

Komisjon hangib partnerriikide inimõiguste olukorra kohta asjakohast teavet ja kehtestab kõigile partnerriikidele asjakohased prioriteedid. Kuigi rahastamine oli üldiselt hästi suunatud, ei võta komisjon neid prioriteete piisavalt arvesse. Lisaks ei ole EIDHRI toetustega rahastatud projektid paljudes riikides sageli muu ELi tegevusega (nt tavapärase arenguabi ja partnerriigiga peetav dialoog) piisavalt hästi sobitatud või kooskõlastatud. Projektide rahastamisel kasutatava nõudluspõhise lähenemisviisiga tagati, et projekte viisid tavaliselt ellu häid juhtimisalaseid ja tehnilisi ekspertteadmisi omavad motiveeritud kodanikuühiskonna organisatsioonid. Kuigi projektide valikumenetlus oli hästi dokumenteeritud, ei olnud see piisavalt range ja teatavaid nõudlusel põhineva lähenemisviisi puudusi ei vähendatud piisavalt. Juhtudel, kui valitud projektide eesmärgid olid liiga

ambitsioonikad või jäi selgusetuks, mida saavutama peaks, ei parandatud projekti ülesehitust (vt punktid 14–30).

2. soovitus

Kooskõlastust muu ELi tegevusega tuleks parandada

Komisjon peaks igal võimalusel sätestama selgesõnaliselt ELi prioriteedid vastavalt inimõigustealastele riigistrateegiatele ja keskendama projektide valiku, komisjoni traditsioonilise arenguabi ja poliitilise dialoogi kordineeritud viisil neile prioriteetidele. Lisaks peaks komisjon tagama inimõigustel põhineva lähenemisviisi sujuva kohaldamise.

3. soovitus

Projektide valikut tuleks parandada

Komisjon peaks veelgi täiustama standarditud hindamistabeleid ja hindajatele mõeldud suuniseid, tagamaks, et kõik hindamised on ühtlased ja järjepidevad. Hindajatele tuleb täielikult selgeks teha, milliseid kriteeriume nad hindama peavad ja kuidas tuleb punkte anda. Hindamisi tuleks teha rangemalt ja kõikidele hinnatavatele kriteeriumidele tuleks anda selged selgitused. Uute hindamiste tegemise lähenemisviis peaks olema selge ja järjepidevalt kohaldatav.

Järeldused ja soovitus

4. soovitus

Rohkem peaks kasutama võimalusi selliste projektitaotluste parandamiseks, mille kavandamises hindajad on puudusi leidnud

Komisjon peaks hindajate leitud puuduste paremaks arvessevõtmiseks taotlejatelt süstemaatilisemalt nõudma projektitaotluste kohandamist, tagades samas, et kohandamised ei oleks oluliselt suured ning et õiglane ja võrdne kohtlemine oleks seeläbi tagatud.

56

Üldiselt on projektid plaanipäraselt ellu viidud ja tavaliselt kulutõhusad, eriti partnerriikides kodanikuühiskonna organisatsioonide elluviidud projektid. Toetustega saadud tulemused on jätkusuutlikud. Mõjuhindamise süsteemid on aga üsna nõrgad ning neis sisalduvate projektiraamistike loogika on ebaselge, puuduvad hästi määratletud võrdlusnäitajad ja eesmärgid ning projektide hindamise lähenemisviis on ebajärjepidev. Ohvritele abi andmiseks mõeldud projektide mõju on küll käegakatsutav, kuid see on suunatud suhteliselt väikestele sihtrühmadele. Õigus- või poliitikavaldkonna reformidele suunatud projektide mõju on keeruline hinnata, kuna projektide edenedmine sõltub tavaliselt ka paljudest muudest teguritest. Paljudel juhtudel pärssis projektide mõju ebasoodne poliitiline olukord. Saavutatud tulemused on jätkusuutlikud. Toetust saanud kodanikuühiskonna organisatsioonid olid aga suurel määral finantsabist sõltuvad ja nende tegevuse intensiivsus väheneb sageli oluliselt EIDHRI toetuste lõppemisel (vt punktid 32–53).

5. soovitus

Tulemushindamise raamistikku tuleks edasi arendada

Komisjon peaks eesmärkide, tegevuse ja mõju vaheliste seoste selgemaks muutmise nimel lihtsustama EIDHRI projektide loogilise raamistiku vormi. Mõjunäitajad ja mõõdetavad eesmärgid tuleks määratleda võrdlusaluste ja kavandatava projektitegevuse alusel. Projektide hindamise lähenemisviis vajab ühtlustamist.

6. soovitus

Toetust saavate organisatsioonide jätkusuutlikkuse arendamisele tuleb rohkem keskenduda

Komisjon peaks projektikonkursside käigus edendama meetmeid, mis muudaksid kodanikuühiskonna organisatsioonid veelgi iseseisvamalt toimivaks (nt rahastajatevahelise koordineerimise kaudu), ja kaaluma võimalusi häid tulemusi saavutanud organisatsioonidele toetuse andmise jätkamiseks.

III auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Karel PINXTEN, võttis käesoleva aruande vastu 30. juuni 2015. aasta koosolekul Luxembourgis.

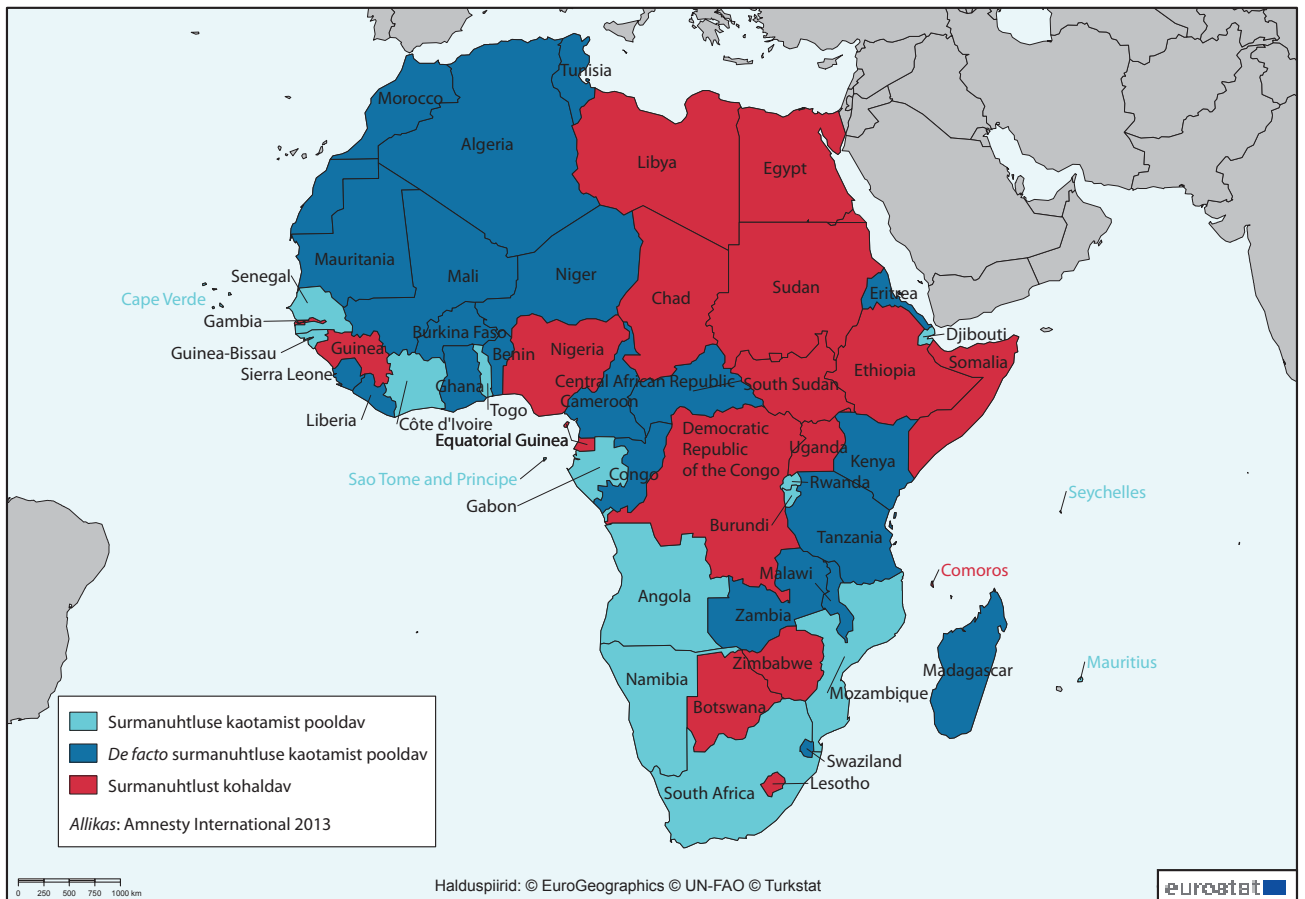
Kontrollikoja nimel

president

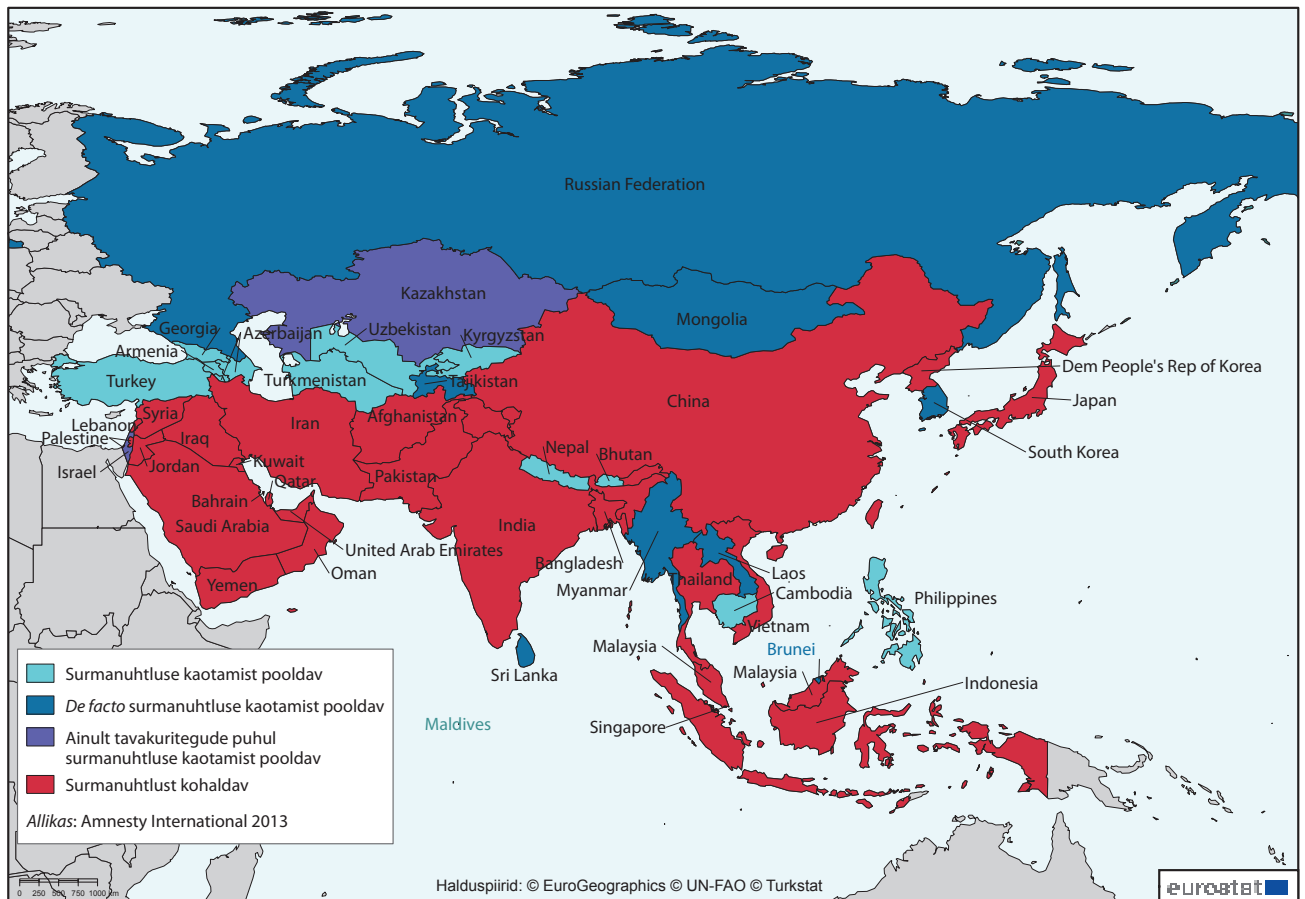
Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Surmanuhtlus Aafrikas

Allikas: Eurostat.

Surmanuhtlus Aasias

Kõnealust nimetust ei tõlgendata Palestiina Riigi tunnustamisena ja see ei piira liikmesriikide individuaalseid seisukohti selles küsimuses.

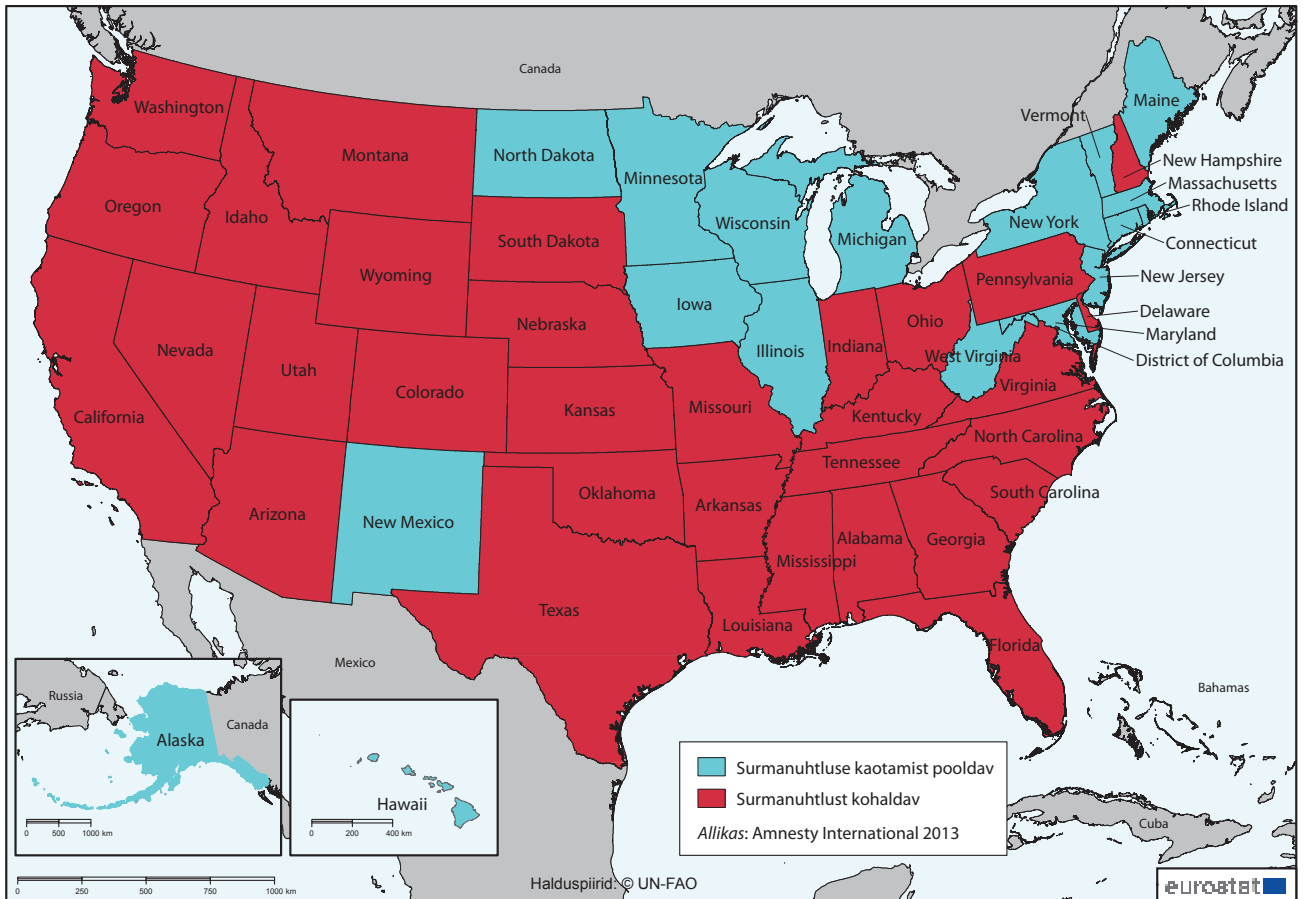
Allikas: Eurostat.

Surmanuhtlus Ladina-Ameerikas

Allikas: Eurostat.

Surmanuhtlus Ameerika Ühendriikides

Allikas: Eurostat.

Üleilmsed projektikonkursid 2007–2013

Projekti-konkurss	Liik ja kirjeldus	Teema	Valdkond	Projektile antud toetuse suurus (eurodes)	Kestus	Algselt eraldatud summa (eurodes)	Lõplik eraldatud summa (eurodes)
126–224	Üleilmne projektikonkurss „Piiratud projektikonkurss 2007”	Piinamine	Piinamise ja muude väärkohtlemise vormide puhul inimõiguste- ja demokraatiaalase tegevuse toetamine 1. osa: piinamise tõkestamine (30% summast) 2. osa: piinamise ohvrite rehabiliteerimine (70% summast)	Minimaalne: 200 000 Maksimaalne: 1 500 000	Minimaalne: 12 kuud Maksimaalne: 36 kuud	22 000 000	22 171 837
127–238	Üleilmne projektikonkurss „Avalik projektikonkurss 2008”	Surmanuhtlus	Surmanuhtlust käsitlevate ELi suunistega hõlmatud inimõigusi ja demokraatiat puudutavate teemade toetustegevus	Minimaalne: 150 000 Maksimaalne: 1 000 000	Minimaalne: 12 kuud Maksimaalne: 36 kuud	4 000 000	8 244 166
128–815	Üleilmne projektikonkurss „Piiratud projektikonkurss 2009”	Piinamine	Piinamise ja muude väärkohtlemise vormide puhul inimõiguste- ja demokraatiaalase tegevuse toetamine	Minimaalne: 200 000 Maksimaalne: 1 500 000	Minimaalne: 18 kuud Maksimaalne: 36 kuud	20 000 000	25 266 659
131–085	Üleilmne projektikonkurss „Piiratud projektikonkurss 2011”	Piinamine/ surmanuhtlus	1. osa: kodanikuühiskonna võrgustike tugevdamine inimõiguste ja demokraatliku reformi edendamisel <i>‘=> ei ole piinamisega konkreetselt seotud; auditi ulatuses sisaldub vaid üks 1. osa projekt</i> 2. osa: surmanuhtluse kaotamist käsitlevaid ELi suuniseid toetav tegevus	Minimaalne: 200 000 Maksimaalne: 1 500 000	Minimaalne: 18 kuud Maksimaalne: 36 kuud	1. osa: 14 600 000 2. osa: 7 000 000	1. osa: 855 324 (seotud ainult auditiga hõlmatud projektiga) 2. osa: 6 618 135
132–762	Üleilmne projektikonkurss „Piiratud projektikonkurss 2012”	Piinamine	Karistamatusevastased meetmed 1. osa: kodanikuühiskonna meetmed piinamise ning muu julma, ebainimliku või alandava kohtlemise või karistuse vastu 2. osa: kodanikuühiskonna meetmed, edendamaks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja Rooma statuudi süsteemi mõjusat toimimist <i>‘=> 2. osa auditi ulatuses ei sisaldu</i>	Minimaalne: 500 000 Maksimaalne: 1 500 000	Minimaalne: 24 kuud Maksimaalne: 36 kuud	1. osa: 16 215 000 2. osa: 6 000 000	21 219 618

Allikas: Euroopa Komisjon.

Projektid, mille puhul kontrollikoja audiitorid vaatasid läbi kontseptsioonikirjelduste ja täielike ettepanekute komisjonipoolse hindamise

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)	Valituks osutumise põhjus
Gruusia	2008/148-044	2007/126-224	Piina-mine	Association Jus-tice And Liberty	<i>Prevention of torture in military guardhouses</i> (sõjaväevanglates piinamise tõkestamine)	204 961,00	Auditeeritud
	2008/148-184	2007/126-224	Piina-mine	Empathy Association	<i>Strengthening the System of Rehabilitation for Torture Victims in Georgia</i> (piinamisohvrite rehabiliteerimissüsteemi tugevdamine Gruusias)	679 937,00	Auditeeritud
Hiina	2008/148-024	2007/126-224	Piina-mine	The Great Britain — China Centre	<i>Prevention of Torture in the PRC</i> (piinamise tõkestamine Hiina Rahvavabariigis)	787 966,00	Auditeeritud
Kongo Demo-kraatlik Vabariik	2008/148-156	2007/126-224	Piina-mine	Solidarité Pour La Promotion Sociale Et La Paix Asbl	<i>Assistance et réhabilitation des victimes de la torture en RDC</i> (piinamisohvrite abistamine ja rehabiliteerimine Kongo Demokraatlikus Vabariigis)	421 836,0	Auditeeritud
Argentina, Brasiilia, Mada-gaskar, Maroko, Tai ja Türgi	2008/148-045	2007/126-224	Piina-mine	Association for the Prevention of Torture	<i>Preventing torture through the promotion of the Optional Protocol to the convention against Torture in five target countries</i> (piinamisvastase konvent-siooni fakultatiivprotokolli edendamise viies sihtriigis piinamise tõkestamine)	986 306,00	Hindajate antud punk-tisummad erinevad oluliselt
Moldova	2008/148-070	2007/126-224	Piina-mine	ÜRO arenguprogramm	<i>Support for the strengthening the national preventive mechanism as per OPCAT provisions</i> (riikliku tõeksta-mismehhanismi toetamine vastavalt piinamisvastase konventsiooni fakultatiiv-protokolli sätetele)	640 000,00	Hindajate antud punk-tisummad erinevad oluliselt
Iisrael	2009/148-034	2007/126-224	Piina-mine	Adalah — The legal Center for Arab minority rights in Israel	<i>Combating and preventing torture and ill-treatment of Palestinian prisoners held in Israeli prisons and Palestinian civilians in the Occupied Palestinian Territory</i> (Iisraeli vanglates hoitavate Palestiina vangide ja okupeeritud Pales-tiina territooriumil Palestiina tsiviiliskute piinamise ja väärkohtlemise tõkestamine ja selle vastane võitlus)	638 651,00	Jäi napilt valikust välja

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)	Valitaks osutamise põhjus
Argentina	<i>lepingut ei sõlmitud</i>	2007/126-224	Piina-mine	Comité para la defensa de la salud, la ética profesional y los derechos humanos asocian civil	Programa de asistencia y rehabilitación a víctimas de la represión y la tortura en contextos de acciones judiciales por crímenes de las humanidad	683 708,00	Jäi napilt valikust välja
India	<i>lepingut ei sõlmitud</i>	2007/126-224	Piina-mine	Stichting Interkerkelijke Organisatie voor Ontwikkelingswerking	<i>Reducing the impact of conflict among disadvantaged groups in Nepal</i> (Nepaalis ebasoodsas olukorras olevate rühmade vahelise konflikti mõju vähendamine)	530 243,00	Projekti nimetus ei ole seotud ülemaailmse projektikonkursi eesmärgiga
Keenia	2008/148-075	2007/126-224	Piina-mine	Independent Medico-Legal Unit	<i>Initiative of holistic rehabilitation and prevention of torture-project</i> (piinamise tervikliku toetamise ja rehabiliteerimise algatuse projekt)	1 058 322,00	Hindajate antud punktsummad erinevad oluliselt
Gruusia	2013/318-878	2013/132-762	Piina-mine	Empathy Association	<i>Caucasian Anti – Torture Network: Multi Rehabilitation Services for Torture Victims and Fight Impunity</i> (Kaukaasia piinamisvastane võrgustik: mitmesugused rehabiliteerimisteenused piinamisohvritele ja karistamatusevastased meetmed)	980 000,00	Auditeeritud
Hiina	2013/318-802	2013/132-762	Piina-mine	The Rights Practice Lbg	<i>Fighting torture in China: strengthening the role of civil society</i> (piinamisvastane võitlus Hiinas: kodanikuühiskonna rolli tugevdamine)	662 500,00	Auditeeritud
Lõuna-Aafrika	2013/318-879	2013/132-762	Piina-mine	Stichting Young In Prison (YIP)	<i>Ending impunity in torture and cruel, inhuman and degrading treatment of children in prison in South Africa and Malawi</i> (karistamatuse ja piinamise vastane võitlus ning laste julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise toetamine Lõuna-Aafrika ja Malawi vanglates)	882 817,00	Auditeeritud

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)	Valituks osutumise põhjus
London, Ühendkuningriik	2013/318-874	2013/132-762	Piinama	The Redress Trust Limited LBG	<i>Reparation for Torture: Global Sharing of Expertise Target countries: Kenya, Peru, Libya and Nepal (with some activities involving up to 15 countries in Africa, Asia, Latin America, the Middle East and Europe (piinamisega tekitatud kahju korvamine: ülemaailmne ekspertteadmiste vahetamine. Sihtriigid: Keenia, Peruu, Liibüa ja Nepaal (osa tegevustest hõlmab kuni 15 Aafrika, Aasia, Ladina-Ameerika, Lähis-Ida ja Euroopa riiki))</i>	1 194 521,00	Auditeeritud
Kongo Demokraatlik Vabariik	2013/318-886	2013/318-886	Piinama	Centre International Pour La Justice Transitionnelle International Center For Transitional Justice Asbl	<i>Complementarity in practice: strengthening the national judicial response to international crimes in Democratic Republic of Congo (DRC) and Cote d'Ivoire (vastastikuse täiendavuse põhimõtte rakendamine: Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja Côte d'Ivoire'is toime pandud rahvusvaheliste kuritegude suhtes võetavate riiklike õiguslike meetmete tugevdamine)</i>	959 965,00	Auditeeritud
Kolumbia	2013/318-801	2013/132-762	Piinama	Corporación centro de atención psicosocial	Prevención y Atención Integral a personas y familias víctimas de tortura en Colombia y Ecuador	738 410,00	Jäi napilt valikust välja
AKV riigid	2013/318-847	2013/132-762	Piinama	Omega Research Foundation Limited	<i>Towards stronger controls on the supply and use of torture technologies (piinamisel kasutatava tehnoloogiaga varustamise ja selle kasutamise rangema kontrollimise suunas)</i>	1 059 387,00	Hindajate antud punktisummad erinevad oluliselt
Uganda	2013/318-799	2013/132-762	Piinama	African Centre For Treatment And Rehabilitation Of Torture Victims (valitsusväline organisatsioon)	Piinamise tokestamise, rehabiliteerimise ja vastutuse tugevdamine ja tõhustamine Ida-Aafrikas	1 200 000,00	Hindajate antud punktisummad erinevad oluliselt

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)	Valituks osutumise põhjus
Ameerika Ühendriigid	2009/167-748	2008/127-238	Surmanuhtlus	Murder Victim's Families For Human Rights (mittetulundus-organisatsioon)	<i>Voices of Victims Against the Death Penalty</i> (ohvrite hääled surmanuhtluse vastu)	485 615,65	Auditeeritud
	2009/167-820	2008/127-238	Surmanuhtlus	The National Coalition To Abolish The Death Penalty	<i>National Coalition to Abolish the Death Penalty Intensive Assistance Program</i> (surmanuhtluse kaotamise rahvuskoalitsiooni intensiivne abiprogramm)	305 060,86	Auditeeritud
	2009/167-888	2008/127-238	Surmanuhtlus	Witness To Innocence Corporation	<i>American DREAM Campaign</i>	374 944,62	Auditeeritud
	2009/211-244	2008/127-238	Surmanuhtlus	American Bar Association Fund	<i>The Death Penalty Assessments Project: Toward a Nationwide Moratorium on Executions</i> (surmanuhtluse hindamise projekt: hukkamiste kohta üleriigilise moratooriumi suunas)	708 162,00	Auditeeritud
Hiina	2009/167-381	2008/127-238	Surmanuhtlus	The Great Britain China Centre	<i>Promoting Judicial Discretion in the Restriction and Reduction of Death Penalty Use</i> (kohtu kaalutusõiguse edendamine surmanuhtluse kohaldamise piiramiseks ja vähendamiseks)	576 723,00	Auditeeritud
London, Ühendkuningriik	2009/167-880	2008/127-238	Surmanuhtlus	Penal Reform International Uk	Progressive Abolition of the Death Penalty and Alternatives that Respect International Human Rights Standards	926 924,00	Auditeeritud
	2009/214-466	2008/127-238	Surmanuhtlus	Reprieve Lbg	Engaging Europe in the fight for US abolition	504 454,00	Auditeeritud
Ameerika Ühendriigid	2009/167-889	2008/127-238	Surmanuhtlus	Death Penalty Information Center	Changing the Course of the Death Penalty Debate: A Proposal for Public Opinion Research, Message Development, and Communications on Capital Punishment in the U.S.	193 443,00	Auditeeritud
Kõik riigid	2009/167-901	2008/127-238	Surmanuhtlus	International Harm Reduction Association	Restricting the Death Penalty for Drug Offences through Human Rights Impact Assessment (HRIA) of Multi-lateral Drug Enforcement Assistance for Death Penalty States	292 565,00	Hindajate antud punktisummad erinevad oluliselt

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)	Valituks osutumise põhjus
Benin, Burkina Faso, Burundi, Kongo Brazzaville, Lesotho, Libeeria, Malawi, Mali, Niger, Kesk-Aafrika Vabariik, Togo – Kesk-Aasia vabariigid – 25 Kariibi mere piirkonna riiki	2009/167-753	2008/127-238	Surmanuhtlus	Comunita Di S Egidio Acapassociazione Cultura Assistenza Popolare	Du moratoire à l'abolition de la peine capitale. Promotion du rôle de la société civile au plan international et synergies politico-institutionnelles	725 000,00	Jäi napilt valikust välja
Valgevene	<i>lepingut ei sõlmitud</i>	2008/127-238	Surmanuhtlus	Associazione Terra del Fuoco	<i>Running for rights</i>	203 000,00	Projekti nimetus ei ole seotud ülemaailmse projektikonkursi eesmärgiga
Ameerika Ühendriigid	2012/297-076	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Witness to Innocence Corporation	Eyes Wide Open Project	850 032,14	Auditeeritud
	2012/297-078	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Equal Justice USA Inc Corporation	Breaking Barriers: Engaging New Voices to Abolish the Death Penalty in the United States	495 014,31	Auditeeritud
Hiina	2012/297-072	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Beijing Normal University	„Use less” – judicial restraints on the use of the death penalty in China	938 783,76	Auditeeritud
London, Ühendkuningriik	2012/297-079	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Penal Reform International UK LGB	Progressive abolition of the death penalty and implementation of humane alternative sanctions after a moratorium or abolition	864 038,00	Auditeeritud
	2012/297-080	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Reprieve LGB	Engaging Europe in the Fight for Abolition in the USA, MENA, and South East Asia	715 477,00	Auditeeritud
Jordaania	<i>lepingut ei sõlmitud</i>	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Women for Cultural Development	<i>Ma' Alhaya (All for Life)</i>	479 666,80	Hindajate antud punktisummad erinevad oluliselt
Ameerika Ühendriigid	<i>lepingut ei sõlmitud</i>	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Nevada Coalition against the Death Penalty	<i>Coordinated Nevada</i>	358 153,00	Jäi napilt valikust välja
Liibanon	<i>lepingut ei sõlmitud</i>	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Association Justice et Miséricorde	Lutte pour l'abolition de la peine de mort au Liban (surmanuhtluse vastane võitlus Liibanonis)	1 200 000,00	Hindajate antud punktisummad erinevad oluliselt

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)	Valituks osutumise põhjus
Gruusia	2010/222-921	2010/128-815	Piina-mine	Georgian Centre For Psycho-Social And Medical Rehabilitation For Torture Victims	Ensuring access to rehabilitation services for people affected by torture and contribution to the prevention of torture in Georgia (piinamisest mõjutatud inimestele rehabiliteerimiseenuste juurdepääsu tagamine ja piinamise tõkestamisele kaasaaitamine Gruusias)	766 000,00	Auditeeritud
Lõuna-Aafrika	2010/222-102	2010/128-815	Piina-mine	University Of Cape Town	Harnessing African institutions for the prevention and combating of torture and other ill-treatment in six African states — the development and implementation of operational standards.	1 194 359,00	Auditeeritud
Kongo DV	2010/222-810	2010/128-815	Piina-mine	Coopi - Cooperazione Internazionale	Projet de prévention, protection et réhabilitation des victimes de VS et de leurs communautés et au renforcement des capacités communautaires et étatiques à l'Est de la RDC	1 395 000,00	Auditeeritud
London, Ühendkuningriik	2010/222-086	2010/128-815	Piina-mine	Penal Reform International	Strengthening institutions and building civil society capacity to combat torture in 9 CIS countries	1 130 583,00	Auditeeritud
	2010/222-733	2010/128-815	Piina-mine	The Redress Trust Limited Lbg	Reparation for torture: Global Sharing of Expertise (piinamisega tekitatud kahju korvamine: ülemaailmne ekspertteadmiste vahetamine)	1 033 805,00	Auditeeritud
Benin	2010/223-216	2010/128-815	Piina-mine	Care France Association	ETODE: Pour la justice et les droits des femmes et des filles	1 159 409,00	Jäi napilt valikust välja
Nigeeria	lepingut ei sõlmitud	2010/128-815	Piina-mine	Concern Universal	Preventing Women's Ill-treatment / Rehabilitating widows in CRS and Eboyni State	313 060,00	Hindajate antud punktisummad erinevad oluliselt
Türgi	lepingut ei sõlmitud	2010/128-815	Piina-mine	Roh Sagliginda İnsan Haklari Girisimi (Human Rights in Mental Health Initiative)	Project for creating a civic monitoring system in the mental health field	380 000,00	Projekti nimetus ei ole seotud ülemaailmse projektikonkursi eesmärgiga

Allikas: Euroopa Komisjon.

Läbivaadatud toetused

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)
London, Ühendkuningriik	2013/318-874	2013/132-762	Piinamine	The Redress Trust Limited LBG	<i>Reparation for Torture: Global Sharing of Expertise Target countries: Kenya, Peru, Libya and Nepal (with some activities involving up to 15 countries in Africa, Asia, Latin America, the Middle East and Europe (piinamisega tekitatud kahju korvamine: ülemaailmne ekspertteadmiste vahetamine. Sihtriigid: Keenia, Peruu, Liibüa ja Nepaal (osa tegevustest hõlmab kuni 15 Aafrika, Aasia, Ladina-Ameerika, Lähis-Ida ja Euroopa riiki))</i>	1 194 520,70
	2009/167-880	2008/127-238	Surmanuhtlus	Penal Reform International UK LGB	Progressive Abolition of the Death Penalty and Alternatives that Respect International Human Rights Standards	926 924,40
	2009/214-466	2008/127-238	Surmanuhtlus	Reprieve LBG	Engaging Europe in the fight for US abolition	504 454,40
	2012/297-079	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Penal Reform International UK LGB	Progressive abolition of the death penalty and implementation of humane alternative sanctions after a moratorium or abolition	864 037,60
	2012/297-080	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Reprieve LBG	Engaging Europe in the Fight for Abolition in the USA, MENA, and south-east Asia	715 476,94
	2010/222-086	2010/128-815	Piinamine	Penal Reform International UK LGB	Strengthening institutions and building civil society capacity to combat torture in 9 CIS countries	1 130 583,00
	2010/222-733	2010/128-815	Piinamine	The Redress Trust Limited LBG	<i>Reparation for torture: Global Sharing of Expertise (piinamisega tekitatud kahju korvamine: ülemaailmne ekspertteadmiste vahetamine)</i>	1 033 805,00
Hiina	2008/148-024	2007/126-224	Piinamine	The Great Britain — China Centre	<i>Prevention of Torture in the PRC (piinamise tõkestamine Hiina Rahvavabariigis)</i>	787 966,00
	2013/318-802	2013/132-762	Piinamine	The Rights Practice LBG	<i>Fighting torture in China: strengthening the role of civil society (piinamisvastane võitlus Hiinas: kodanikuühiskonna rolli tugevdamine)</i>	662 500,00
	2009/167-381	2008/127-238	Surmanuhtlus	The Great Britain — China Centre	<i>Promoting Judicial Discretion in the Restriction and Reduction of Death Penalty Use (surmanuhtluse kasutamise piiramiseks ja vähendamiseks kohtu kaalutusõiguse edendamine)</i>	576 723,00
	2012/297-072	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	International Death Penalty Research Centre, Beijing Normal University	„Use less” – judicial restraints on the use of the death penalty in China	938 783,76

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)
Kongo Demokraatlik Vabariik	2008/148-156	2007/126-224	Piinamine	Solidarite Pour La Promotion Sociale Et La Paix Asbl	<i>Assistance et réhabilitation des victimes de la torture en RDC</i> (piinamisohvrite abistamine ja rehabiliteerimine Kongo Demokraatlikus Vabariigis)	421 836,00
	2013/318-886	2013/132-762	Piinamine	Centre International Pour La Justice Transitionnelle International Center For Transitional Justice Asbl	<i>Complementarity in practice: strengthening the national judicial response to international crimes in Democratic Republic of Congo (DRC) and Cote d'Ivoire</i> (vastastikuse täiendavuse põhimõtte rakendamine: Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja Côte d'Ivoire'is toime pandud rahvusvaheliste kuritegude suhtes võetavate riiklike õiguslike meetmete tugevdamine)	959 965,00
	2010/222-810	2010/128-815	Piinamine	Coopi — Cooperazione Internazionale	Projet de prévention, protection et réhabilitation des victimes de VS et de leurs communautés et au renforcement des capacités communautaires et étatiques à l'Est de la RDC	1 395 000,00
	2012/307-100	132-685	Piinamine	Solidarite Pour La Promotion Sociale Et La Paix Asbl	Assistance aux survivants de la torture et actions de prévention (Monitoring, plaidoyers et sensibilisation) contre la torture en RD Congo	131 500,00
	2013/308-415	132-685	Piinamine	Ligue De La Zone Afrique Pour La Defense Des Droits Des Enfants Etudiants Et Eleves Asbl	Monitoring et suivi d'instructions des dossiers judiciaires des femmes et enfants victimes des violences sexuelles et basées sur le genre	103 300,00
	2009/224-243	128-135	Piinamine	Ligue De La Zone Afrique Pour La Defense Des Droits Des Enfants Etudiants Et Eleves Asbl	Renforcement d'un kiosque juridique et de soutien psychologique concernant les violences faites aux femmes	61 463,00
Gruusia	2008/148-044	2007/126-224	Piinamine	Association Justice And Liberty	<i>Prevention of torture in military guardhouses</i> (sõjaväevanglates piinamise tõkestamine)	204 961,00
	2008/148-184	2007/126-224	Piinamine	Empathy Association	<i>Strengthening the System of Rehabilitation for Torture Victims in Georgia</i> (piinamisohvrite rehabiliteerimissüsteemi tugevdamine Gruusias)	679 937,00
	2013/318-878	2013/132-762	Piinamine	Empathy Association	<i>Caucasian Anti – Torture Network: Multi Rehabilitation Services for Torture Victims and Fight Impunity</i> (Kaukaasia piinamisvastane võrgustik: mitmesugused rehabiliteerimisteenused piinamisohvritele ja karistamatusevastane võitlus)	980 000,00
	2010/222-921	2010/128-815	Piinamine	Georgian Centre For Psycho-Social And Medical Rehabilitation For Torture Victims	<i>Ensuring access to rehabilitation services for people affected by torture and contribution to the prevention of torture in Georgia</i> (piinamisest mõjutatud inimestele rehabiliteerimisteenustele juurdepääsu tagamine ja piinamise tõkestamisele kaasaaitamine Gruusias)	766 000,00

Riik	Lepingu number	Projekti-konkurss	Teema	Toetusesaaja	Projekti nimetus	Toetus-summa (eurodes)
Lõuna-Aafrika	2013/318-879	2013/132-762	Piinamine	Stichting Young In Prison (YIP)	<i>Ending impunity in torture and cruel, inhuman and degrading treatment of children in prison in South Africa and Malawi</i> (karistamatuse ja piinamise vastane võitlus ning laste julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise tõkestamine Lõuna-Aafrika ja Malawi vanglates)	882 817,00
	2010/222-102	2010/128-815	Piinamine	University Of Cape Town	Harnessing African institutions for the prevention and combating of torture and other ill-treatment in six African states - the development and implementation of operational standards	1 194 359,00
	2012/302-948	131-543	Piinamine	The Greater Nelspruit Rape Intervention Project Group	Sexual Assault and Domestic Violence Rights Programme	173 317,00
Ameerika Ühendriigid	2009/167-748	2008/127-238	Surmanuhtlus	Murder Victim's Families For Human Rights	<i>Voices of Victims Against the Death Penalty</i>	485 615,65
	2009/167-820	2008/127-238	Surmanuhtlus	The National Coalition To Abolish The Death Penalty	<i>National Coalition to Abolish the Death Penalty Intensive Assistance Program</i> (surmanuhtluse kaotamise rahvuskoalitsiooni intensiivne abiprogramm)	305 060,86
	2009/167-888	2008/127-238	Surmanuhtlus	Witness to Innocence	<i>American DREAM Campaign</i>	374 944,62
	2009/211-244	2008/127-238	Surmanuhtlus	American Bar Association	<i>The Death Penalty Assessments Project: Toward a Nationwide Moratorium on Executions</i> (surmanuhtluse hindamise projekt: hukkamiste üleriigilise moratooriumi suunas)	708 162,00
	2009/167-889	2008/127-238	Surmanuhtlus	Death Penalty Information Center	Changing the Course of the Death Penalty Debate: A Proposal for Public Opinion Research, Message Development, and Communications on Capital Punishment in the U.S.	193 443,00
	2012/297-076	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Witness to Innocence	Eyes Wide Open Project	850 032,14
	2012/297-078	2011/131-085/2	Surmanuhtlus	Equal Justice USA Inc Corporation	Breaking Barriers: Engaging New Voices to Abolish the Death Penalty in the United States	495 014,31

Allikas: Euroopa Komisjon.

Kommenteeritud kokkuvõte

IV

Komisjon ja Euroopa välisteenistus on täielikult veendunud, et demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend (edaspidi „EIDHR”) kui üks piinamise ja surmanuhtluse vastase võitluse vahenditest toimib tõhusalt. Seda arusaama jagab suures osas ka inimõiguste eest võitlev kogukond. Seda tõendab näiteks Ameerika advokatuuri avalik tunnustus EIDHRi toetuse rollile surmanuhtluse kaotamisel Pennsylvania osariigis.

V

Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi kasutamine toimub täielikus kooskõlas Euroopa Liidu inimõiguste prioriteetidega nii üleilmselt kui ka üksikutes riikides. EIDHRi olemus ja eesmärgid seavad inimõigustega tegelevad organisatsioonid juhtivale positsioonile ja annavad neile poliitiliste eesmärkide saavutamiseks tõhusa ja praktilise tööriista, aidates samal ajal ellu viia ELi eesmärgid – see on olukord, millest võivad kõik. Toetuse määramise menetlusi, mille alusel EIDHR tegutseb, rakendatakse rangelt ja läbipaistvalt – see on märkimisväärne saavutus, kui arvestada igale konkursikutsesele vastavate toetuse taotlejate väga suurt arvu üle kogu maailma ja inimõiguste kaitse alaste taotluste hindamisele iseloomulikke raskusi – selles valdkonnas on kvantifitseeritud hindamist keeruline läbi viia. EIDHRi kaudu toetatakse meetmete võtmist väga keerulises poliitilises olukorras ja sageli ka riigis kujunenud rasketes tingimustes, võttes arvesse, et inimõigustealaseid eesmärgid ei ole lihtne ellu viia isegi kõige soodsamates tingimustes. EIDHRiga seotud kaebuste või kohtuvaidluste äärmiselt väike arv ja kahtlemata püsivalt suur taotluste hulk iga projektikonkursi puhul (kontrollokoja uuritud projektikonkursside raames kokku umbes 1200 kontseptsioonikirjeldust) näitavad, et seda seisukohta jagab suures osas ka üleilmne inimõiguste eest võitlev kogukond. Seetõttu kavatses komisjon kindlalt jätkata EIDHRi nõudluspõhist kasutamist, julgustades kodanikuühiskonna organisatsioone kavandama projekte vastavalt oma haldus-, tegevus- ja geograafilisele suutlikkusele ning oma strateegiale.

Tunnistades, et inimõiguste mõju tugevdamiseks on vaja suurendada sidusust ja sünergiaid ELi muude jõupingutustega, tegutsevad meie talitused juba selle saavutamise nimel, pidades silmas habrast tasakaalu ELi inimõiguste prioriteetide, projektide asjakohasuse ning kodanikuühiskonna partnerorganisatsioonide suutlikkuse ja isevastutuse vahel. Meie eesmärk on aga kõige paremate projektide väljavalimine. Piinamise ja surmanuhtluse vastane võitlus kuulub ELi üleilmsete prioriteetide hulka. Seda rõhutatakse veel kord teatistes, mis käsitleb ELi inimõiguste tegevuskava aastateks 2015–2019. See, et teatavate riigi prioriteetide seas ei ole „piinamine” sõnaselgelt ära märgitud, ei tähenda, et selles riigis ei saaks piinamisvastaseid projekte läbi viia.

Lõpuks olgu märgitud, et toetuse andmise menetluse käigus tuleb eelkõige taotlejate väga suure arvu tõttu arvesse võtta nii läbipaistvuse kui ka toetuse taotlejate õiglase ja võrdse kohtlemise nõudeid.

VI

EIDHRi programmi raames rahastatud projektid annavad jätkusuutlikke tulemusi ja on kulutõhusad. Nende projektide sisu on sageli tugevalt poliitilise iseloomuga ning lihtsalt mõõdetavaid arvnäitajaid nende hindamiseks ei ole, erinevalt näiteks teede- ja infrastruktuuriprojektidest. Pealegi sõltuvad inimõigustealased algatused oma olemuse tõttu poliitilisest ja õiguslikust taustast, mille kontrolli all hoidmist ei saa eeldada üheltki rahastajalt. Inimõiguste valdkonna paradoksaalne tunnusjoon on asjaolu, et kõige hädavajalikum tegevus toimub kõige raskemates tingimustes.

EL on üks väga vähestest rahastajatest, kes toetab rahaliste vahenditega võitlust piinamise vastu ja tegutsemist surmanuhtluse kaotamise nimel. Paljudel juhtudel on EL ainus rahastaja. Seetõttu sõltuvad meie partnerorganisatsioonid suuresti meie toetusest. Komisjon püüab sellise sõltuvuse mõju leevendada koostöös muude selles valdkonnas tegutsevate vähete rahastajatega (näiteks ÜRO vabatahtlik fond piinamisohvrite toetamiseks või ELi liikmesriikide piinamisvastane töörihm), et tagada võimalikult ulatuslik kooskõlastamine ja sidusus.

Palun vaadake ka meie vastust punktile 33.

VII

Kontrollikoja antud kuuest soovitusel nõustub komisjon ühega, nõustub osaliselt kolmega ja ei nõustu kahe ülejäänud soovitusel.

Sissejuhatus

05

ELi kindlat pühendumist piinamise ja väärkohtlemise ning surmanuhtluse kaotamisele rõhutatakse veel kord hiljuti vastu võetud inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas aastateks 2015–2019.

Tähelepanekud

14

Reageerimaks vajadustele ja kooskõlas kogu maailmas kehtivate volitustega ühitab EIDHR strateegiliselt sihtprojekte, projektikonkurse ja hädaolukordade fonde, mida haldavad nii peakorter kui ka delegatsioonid, kasutades toetuste määramise õiguslikus raamistikus ettenähtud menetlusi.

Projektikonkurss on rahastamisvahendi esmane rakendamise viis. See põhineb partnerlusel kodanikuühiskonna organisatsioonidega ja soodustab alt-üles-lähenemisviisi, millega julgustatakse kodanikuühiskonna organisatsioone kavandama projekte kooskõlas oma haldus-, tegevus- ja geograafilise suutlikkuse ning oma strateegiaga.

EIDHRi teine rakendamise viis võimaldab sihtprojekte kavandada vahenditena, mis täidavad projektikonkursi lüngad vastavalt poliitilistele prioriteetidele kõige raskemate tingimustega riikides. Seda paindlikkust rõhutatakse 2015. aasta tegevusprogrammis ja selle eesmärk on „toetada meetmete võtmist otsetoetuste kaudu paindlikul ja reageerival viisil tõendatud lühi-, kesk- ja pikaajaliste inimõiguste kriiside korral, mille puhul konkursikutsede avaldamine oleks kohatu või võimatu, ja/või mille puhul inimõiguste nimel tegutsevate rahastavate organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate töö on tõsiselt takistatud“.

Need kaks rakendamisviisi täiendavad teineteist ja võimaldavad tegutseda kogu maailmas kooskõlas EIDHRi volitustega.

15

Kohaliku inimõigustealase riigistrateegia peamisi prioriteete võib avalikustada olenevalt kohalikest oludest (üldine poliitiline taust, inimõiguste kaitsega seotud arutelude võimalikkus) ja ELi delegatsioonide juhtide nõusolekul. Juhul kui nende prioriteetide üldsusele tutvustamine tõenäoliselt kahjustaks rakendatava strateegia elluviimist, tuleks avalikustamist siiski vältida.

Lisaks on oluline, et inimõigustealaste riigistrateegiate prioriteetidid tehakse teatavaks EIDHRi rakendamise eest vastutavatele isikutele.

16

Projektikonkursside kõrval kasutatakse EIDHRi raames teisi rakendamise viise, näiteks sihipäraseid meetmeid.

Palun vaadake meie vastust punktile 14.

17

EIDHRi olemus ja eesmärgid seavad inimõigustega tegelevad organisatsioonid juhtivale kohale ja annavad neile poliitiliste eesmärkide saavutamiseks tõhusa ja praktilise tööriista, aidates samal ajal ellu viia ELi eesmäärke – see on olukord, mis tuleb kasuks kõigile. Rahastamise ja poliitiliste prioriteetide vastastikune täiendavus ja sidusus on loomulikult peamine põhimõte, pidades silmas habrast tasakaalu selliste tegurite vahel nagu ELi inimõiguste alased prioriteetidid, projektide asjakohasus ning kodanikuühiskonna partnerorganisatsioonide suutlikkus ja isevastutus. Lisaks sellele tugevdab meie toetuse sidusust õigustepõhise lähenemisviisi järkjärguline rakendamine arengu suhtes.

Üleilmsete projektikonkursside korral eelistab komisjon oma menetlustes alt-üles-lähenemisviisi ja määrab oma prioriteetidid kindlaks tihedas koostöös kodanikuühiskonna organisatsioonidega. See tähendab, et EIDHR edendab paindlikult mittekoostavat lähenemisviisi ja innustab kodanikuühiskonna organisatsioone kavandama projekte kooskõlas oma haldus-, tegevus- ja geograafilise suutlikkuse ning oma strateegiaga.

Üleilmsete projektikonkursside iseloomu tõttu oleme keskendunud tundlikumatele meetmetele, mida on raske ellu viia riiklikul tasandil või rakendada kohalike projektikonkursside raames.

Komisjon võtab kohalike projektikonkursside korral toetuse määramise ja valiku kriteeriumide juures arvesse kujunenud olukorraga seotud riske ja tundlike asjaolusid, samuti sidusust ELi inimõiguste strateegiaga.

Piinamise või surmanuhtluse vastase võitluse konkreetse prioriteedina kehtestamata jätmine inimõigustealases riigistrateegias ei saa olla põhjuseks vastava projekti rahastamisest keeldumiseks selles riigis. Arvestades valdkonna üleilmset iseloomu, on vaja suurendada teadlikkust ja teha selgitustööd kogu maailmas, et tugevdada mõju mitmepoolsetel foorumitel.

Inimõigustealaste riigistrateegiate protsess käivitati alles hiljuti.

Gruusia puhul koostati kaks kolmest hinnatud projektist enne, kui nõukogu oli 10. mail 2011 inimõigustealase riigistrateegia heaks kiitnud. Samuti mõjutas poliitiline taust oluliselt reageerimist ja toetust piinamisvastasele võitlusele Gruusias.

Piinamisvastane võitlus ei kuulunud Lõuna-Aafrika inimõigustealase riigistrateegia viie prioriteedi hulka. Sellele vaatamata lisati piinamisvastane võitlus prioriteedina Lõuna-Aafrika 2014. aasta kohalike konkursikutsede. Järelikult asus ELi delegatsioon Pretorias seisukohale, et toetatav valdkond on inimõigustealane prioriteet.

18

Valitud käsitus tagab tervikliku lähenemisviisi ja seda on arutatud kodanikuühiskonna organisatsioonidega, et asjakohaselt lahendada mitmesugused probleemid, millega nende küsimustega tegelevad parimaid tulemusi saavutavad organisatsioonid kokku puutuvad. Sellele vaatamata tunnistab komisjon, et üleilmse projektikonkursi valikuprotsessis on veel ruumi konkreetsuse ja otstarbekuse suurendamiseks ning kavandatud tegevuse täpsustamiseks. Seetõttu on komisjon teinud tööd projektikonkursside muutmiseks veelgi eesmärgipärasemaks, näiteks on püütud eesmärgipärasemaks muuta EIDHRI 2015. aasta üleilmset projektikonkurssi, mille kutse avaldatakse juulis 2015.

19

Tunnistades, et inimõiguste mõju tugevdamiseks on vaja suurendada sidusust ja sünergiat ELi muude jõupingutustega, tegutsevad meie talitused juba selles suunas, pidades silmas habrast tasakaalu ELi inimõiguste prioriteetide, projektide asjakohasuse ning kodanikuühiskonna partnerorganisatsioonide suutlikkuse ja isevastutuse vahel. Meie eesmärk on seejuures kõige paremate projektide väljavalimine.

EIDHR on volitatud tegutsema kogu maailmas. EIDHR järgib oma volituste täitmisel lähenemisviisi, mille kohaselt ühitatakse sidusad ja üksteist täiendavad vahendid: üleilmsed projektikonkursid (temaatiline eesmärk), kohalikud projektikonkursid (temaatiline ja geograafiline eesmärk) ja sihtprojektid (kõige raskemate juhtumite korral), samuti hädaolukordade fond.

Palun vaadake ka meie vastust punktile 17.

Euroopa välisteenistus ja komisjon võtavad arvesse kontrollikoja märkusi inimõigustealaste dialoogide kohta ja soovivad rõhutada teatavaid asjaolusid: inimõigustealaste dialoogide teemad lepatakse kokku riigi ja Euroopa välisteenistuse vahel, konsulteerides delegatsiooni, DEVCO ja komisjoni teiste talitustega. Dialoogi eesmärk on käsitleda inimõigustealastes riigistrateegiates ja/või riiklikes inimõiguste strateegiates määratletud prioriteete. Võttes arvesse selle protsessi poliitilist iseloomu, võib arutelukava muutuda, et tagada pigem keskendumine teatavatele põhiprioriteetidele kui käsitleda iga kord kõiki prioriteete. See ei tähenda, et EIDHRI projektide eesmärgid jäetakse riigi ja ELi vahelise üldise dialoogi raames kajastamata.

EIDHRI surmanuhtluse teemaliste projektide elluviimisel järgitakse peaaegu täielikult surmanuhtlust käsitlevates ELi inimõiguste suunistes sätestatud poliitilisi põhimõtteid, täpsemalt toetatakse kolmele sambale (täielik kaotamine, moratorium, miinimumnõuete järgimine). Ehkki kolmandate riikidega peetud inimõigustealases dialoogis üles kerkinud küsimused ei lange projektide sisuga täielikult kokku, ei tähenda see mingil juhul järjepidevuse puudumist. Ameerika Ühendriikide juhtum

on just selliseks näiteks. EL selgitab kahepoolsete konsultatsioonide käigus Ameerika poolele oma surmanuhtluse vastaseid üldise iseloomuga algatusi, samuti USAs rakendatavaid konkreetseid meetmeid. Viimased selgitused on siiski üksnes USA valitsusasutustele teadmiseks, sest surmanuhtluse vastaste meetmetega tegeldakse USAs riigi tasandil, asjaomaste kuberneride ja armuandmiskomisjonide osalusel neis kohtades, kus hoitakse surmamõistetud vange.

Kongo Demokraatlikus Vabariigis rakendati Sopropi projekti ühel ajal Apropedeepiga surmanuhtluse kaotamise kohta (2007–2009) ning ELi ja Kongo DV vahelise poliitilise dialoogiga. Vaatamata sellele, et parlament ei võtnud seadust surmanuhtluse kaotamise kohta vastu, andsid läbirääkimised seaduse üle siiski võimaluse edendada avalikku arutelu.

20

Et võtta kasutusele õigustel põhinev lähenemisviis, mis hõlmab ELi arengukoostöö puhul kõiki inimõigusi, on astunud juba mitu konkreetset sammu:

- õigustel põhineva lähenemisviisi ühtlustamine menetluste ja vormide puhul: abiandmisviiside kirjeldus, komisjoni projektide seiresüsteem (tulemustele orienteeritud seire) projektide ja programmide tulemuste ja väljundite jälgimiseks, komisjoni projektide hindamiskriteeriumide tabel. Lisaks täiendati kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamise tegevuskavade koostamispõhimõtteid õigustel põhineva lähenemisviisi peamiste elementidega;
- õigustel põhinevat lähenemisviisi kui põhimõtet juba rakendatakse ELi tegevuskavas Nigeris ja Zimbabwes seoses õigussektori reformidega, samuti ELi abi kavandamisel Peruu;
- korraldatud on koolitusi a) koostöö eest vastutavatele isikutele, b) inimõiguste alal, c) soolise võrdõiguslikkuse alal, d) kodanikuühiskonna organisatsioonidele, e) kohalikele ametiasutustele, f) delegatsioonide õigussektori teabekeskustele, samuti DEVCO peakorteritöötajatele;

- üldise koolituspaketi väljatöötamise ja delegatsioonidele tehnilise abi andmise kohta avaldati 2014. aasta juuli lõpus eelteade. Praegu valmistatakse ette teenuslepingu teadet, mis sisaldab üksikasjalikku teavet nii nõutava teenuse iseloomu kui ka ulatuse kohta.

22

Standarditud hindamistabelid ja muud suunisdokumendid tagavad toetustaotluste range ja järjekindla hindamise nii kontseptsioonikirjelduse kui ka täieliku taotluse etapil, eriti kui võtta arvesse EIDHri projektikonkursside raames esitatud taotluste väga suurt arvu.

22 a)

Hindajate tähelepanu juhitakse ulatuslikule punktile dokumendis nimetusega „Suunised taotluste hindajatele“, mida kasutatakse alates 2013. aastast praeguse ajani „ELi välistegevusega seotud riigihangete ja toetuste menetlemise praktilise käsiraamatu“ (edaspidi „praktiline käsiraamat“) lisade lahutamatu osana. Selle dokumendiga tuletatakse hindajatele tungivalt meelde, et ülimalt oluline on esitada hindamiskomisjonile läbinisti asjakohased ja hästi põhjendatud märkused hindamistabeli iga alajao kohta ja viia need märkused kooskõlla vastavate punktisummadega. Lisaks sellele korraldatakse kõikidele hindajatele enne hindamisprotsessi algust teabeüritus, et vastata nende kõikvõimalikele küsimustele hindamistabelis esitatud kriteeriumide kohta. Kogu protsessi vältel tagatakse Euroopa Komisjoni ja rühmajuhi vahel sujuv teabevahetus.

22 b)

Arvestades sellega, et projekti ei muudeta kahe etapi (kontseptsioonikirjeldus ja täielik taotlus) vahel, ei peetud asjakohasuse uut hindamist tingimata vajalikuks. Sellele vaatamata võimaldab praktilise käsiraamatu uus versioon, mis avaldatakse juulis 2015, hindajal üksikjuhul asjakohasust täieliku ettepaneku põhjal uuesti hinnata.

22 c)

Ühest küljest peavad hindamistabelid olema piisavalt üksikasjalikud, et taotlusi oleks võimalik igakülgsest hinnata. Teisest küljest peavad need jääma hindajate jaoks sedavõrd hallatavaks, et neid saaks mõistliku aja jooksul täita. Iga kriteeriumi üksiku aspekti eraldi käsitlemine suurendaks ka kattumise riski, mis tähendab, et sama detaili hinnatakse mitme kriteeriumi raames. Seetõttu ei kavatse komisjon kehtivaid hindamistabeleid praegusel etapil muuta.

22 d)

Miinimumnõuetel põhinevat lähenemisviisi kohaldatakse sellise konkursikutse suhtes, mille raames hankija kirjeldab üksikasjalikult soovitud teenust, töid või tarneid, ja kehtestab taotlejatele täitmiseks algnõuded. See lähenemisviis ei sobi toetuste määramiseks, juhul kui taotleja piiritleb ise oma tegevuse. Ettekujutus, et komisjon saaks kehtestada konkreetseid nõudeid teostatavusele või meetmete mõjule, mis võivad üksteisest oluliselt erineda ja mille sisu ei ole komisjonile ette teada, on ebareaalne.

23

Alates 2013. aastast on hindajatele mõeldud suunised praktilise käsiraamatu üks osa (E lisa punkt 4b) ja selle dokumendi jaos 3.2 sätestatakse kohustus lisada märkused iga kriteeriumi juurde. Lisaks sellele on viimasel ajal, alates 2012. aastast, saanud tavaks korraldada välishindajatele ühepäevane koolituskursus, kus käsitletakse nende töö kõiki aspekte.

Palun vaadake ka meie vastust punkti 22 alapunktile a.

Lisaks soovib komisjon selgitada, et tervikliku lähenemisviisi hindamist (mis eeldab organisatsioonidevahelist partnerlust) ei ole hindamistabelitesse lülitatud. See otsus tehti teadlikult, et jätta väga headele projektidele, mis on suunatud ainult ühele või kahele piinamisvastase võitluse seisukohast asjakohasele tegurile, võimalus rahastuse saamiseks. Suunistes soovitatakse tungivalt luua organisatsioonide vahel partnerlussidemeid, kuid seda ei ole muudetud kohustuslikuks. Seda punkti selgitati

hindajatele mõeldud suunistes ja samuti välishindajatele korraldatud teabepäeval.

24

Läbivaadatud projektihindamiste käsitlemisel tuleks arvesse võtta konkursikutsetele vastuseks saadud kontseptsioonikirjelduste koguarvu (1193) ning menetletud ja hinnatud täielike ettepanekute arvu (316).

Vahepeal on menetlusnõudeid veelgi tugevdatud dokumendi „Suunised taotluste hindajatele“ vastuvõtmisega 2013. aastal – üksikasjalikuma teabe saamiseks palun tutvuge meie vastusega punktile 22.

24 a)

Palun vaadake meie vastust punktile 24.

25

Seoses projektide võimaliku uuesti hindamisega palume arvesse võtta, et praktilise käsiraamatu punkti 6.4.8.6 kohaselt „*võib hindamiskomisjon heaks kiita järjestuse, mille sekretär on koostanud hindajate aruande põhjal. Kui komisjon ei nõustu hindajate hinnetega projektile, näiteks juhul, kui hindajate antud hinnete vahel on olulised erinevused, peab ta seda otsust hindamisaruandes põhjendama*“.

Üks võimalus on korraldada uus hindamine, millega selgitatakse, miks hinnete lahknevus ei ole absoluutne kriteerium, eriti kui pidada silmas EIDHRI projektikonkurssidele laekunud taotluste suurt arvu.

26

Toetuse suurus ei ole seotud selle eeldatud mõjuga, eriti sellises valdkonnas nagu inimõigused, kus on raske rakendada koguselist hindamist. EIDHri raames tegeldakse tundlike küsimustega sageli rasketes poliitilistes oludes ning selle rakendamine nõuab põhjalikku ja ajamahukat juhtimist. Seetõttu on toetusesaajate suutlikkus programmi eesmärkide saavutamise seisukohalt oluline. Töökoormuse suurenemine koos usaldusväärse haldusjuhtimise põhimõtte rakendamisega toob kaasa ka toetuslepingute keskmise väärtuse täiesti vältimatu suurenemise. See on toetuste miinimumsummade suurendamise ja alltoetuste paindlikuma kasutamise (kolmandate isikute rahaline toetamine) peamine põhjus.

27

Väiksemad organisatsioonid esitavad ka edaspidi taotlusi üleilmsetele projektikonkurssidele tavaliselt juba koos väljakujunenud partneritega. Paljude konkursikutsete puhul on partnerlus väga soovitatav, eriti üleilmse või mitut riiki hõlmava piirkondliku ulatusega meetmete korral. See võimaldab näiteks väiksematel organisatsioonidel suurendada oma suutlikkust ja pääseda juurde ELi rahalistele vahenditele.

Komisjon on viimase nelja aasta jooksul korraldanud enne üleilmse konkursikutse avaldamist kodanikuühiskonna seminari, et anda kohalikele organisatsioonidele (kuid mitte ainult) võimalus tutvuda EIDHri tegevuse ja menetlustega. 2014. aastal oli EIDHri foorumil üle 500 osaleja, sealhulgas rohujuuresandide (toetatud) organisatsioonid.

Lisaks korraldavad ELi delegatsioonid kohalikele organisatsioonidele kohapeal kitsama suunitlusega koolituskursusi ELi menetluste teemal (projekttsükli juhtimine jms).

28

Komisjon hindab iga üksikjuhtumi puhul hoolikalt olukorda, et tagada toetust saava organisatsiooni suutlikkus ja tehnilised oskused konkreetse projekti elluviimiseks. Sellele vaatamata on taotlejate rahaline suutlikkus ainult üks kriteeriumidest, mida ettepanekute hindamisel arvesse võetakse. Mõnel juhul suudavad ainult toetatud vabaühendused väga tundlikus keskkonnas tegutseda. Komisjoni ülesandeks on ka väiksemate organisatsioonide toetamine ja abistamine toetuse rakendamisel ning nende juhtimissuutlikkuse tugevdamine.

29

EIDHR on loodud kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamiseks, et muuta need poliitiliste reformide läbiviimise ja inimõiguste kaitse arvestatavaks jõuks. Seetõttu eelistab EIDHR nõudluspõhist lähenemisviisi, et innustada kodanikuühiskonna organisatsioone kavandama enda projekte kooskõlas oma haldus-, tegevus- ja geograafilise suutlikkuse ning oma strateegiaga.

29 a)

Komisjon kasutab mitut rakendusmeetodit, mis võimaldavad EIDHri volituste kohast geograafilist ja temaatilist tegevust.

Palun vaadake meie vastust punktile 14.

Peale selle soovib komisjon meenutada, et piinamaise ja surmanuhtluse vastane võitlus on pikaajaline protsess. Projektide mõju ja tulemusi on enamikul juhtudel raske kvantifitseerida ja nende rakendamisel saadud teave on pigem kvalitatiivse kui kvantitatiivse iseloomuga. Võttes arvesse inimõigustega seotud projektide iseloomu, ilmneb just see asjaolu inimõigustealaste projektide hindamisel kõige sagedamini.

Lõpuks olgu mainitud, et kahtlemata on olemas riike, kus võimalused inimõiguste olukorra parandamiseks lähiajal on äärmiselt piiratud. Sellele vaatamata usub komisjon kindlalt, et see ei tohiks takistada kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamist EIDHri raames ja edaspidist koostööd nendes riikides, eriti kui see on niisuguse ülitundliku valdkonna ainus olemasolev rahastamisallikas. Tõhus lähenemisviis on arutelu edendamine, teadlikkuse suurendamine ja selgitustöö.

29 b)

Komisjon soovib rõhutada järgmist:

- 1) sellistes tundlikes valdkondades tegutsevad organisatsioonid satuvad tihti ohtlikku olukorda. Inimõigustealane tegevus nõuab ainuüksi oma iseloomu tõttu auahnete eesmärkide seadmist, mis võivad näida idealistlike või liiga kõrgelenulistena. Siinkohal tuleks toonitada, et teavad inimõigustealased eesmärgid ongi oma iseloomu tõttu muid lahendusi välistavad, näiteks piinamise, orjastamise või rassilise diskrimineerimise täielik keelamine; kuid nende eesmärkide asjakohasuse määravad konkreetne, realselt teostatav tegevus ja selle tulemused, mis vastavad sihtrühma peamistele vajadustele, ning saavutuste jätkusuutlik ja püsiv mõju;
- 2) inimõigustealase olukorra parandamise koormus langeb mis tahes riigis peamiselt riigi valitsuse õlgadele. See vastab tegelikkusele eriti piinamise tõkestamise ja surmanuhtluse kaotamisega seotud projektide puhul. Valitsuse või selle ministeeriumide poliitilist tahet on raske tõkestada ja poliitilise tausta areng võib projektide rakendamist mõjutada nii soodsalt kui ka ebasoodsalt. Kui valitsus tahab kaotada surmanuhtlust või piinamist, võib sama eesmärgiga tegevuse rahastamist kahtlemata pidada ülearuseks.

29 c)

Palun vaadake meie vastust punktile 33.

30

Ettepaneku mis tahes muutmine, kui tegemist ei ole ebaoluliste aspektidega (vt finantsmääruse kohaldamise eeskirjade artikkel 204) või läbirääkimistega eeldatavate toetusesaajatega, on vastuolus projektikonkursside suhtes kohaldatava õigusliku raamistikuga. Toetuse taotlejatel võib nõuda ainult tugidokumentide selgitamist või puuduva teabe esitamist. Seetõttu on läbipaistvuse ning toetuse taotlejate õiglase ja võrdse kohtlemise nõuded vastuolus projektide üle uuesti läbirääkimisega toetuse andmise menetluse ajal, eriti kui pidada silmas taotlejate äärmiselt suurt arvu. Seoses tähelepanekutega hindajate ja hindamiskomisjoni asjaomaste rollide kohta osutame ka oma vastustele punktidele 22, 23, ja 24.

33

Selliste tundlike teemadega töötavad organisatsioonid satuvad tihti ohtlikku olukorda, nende suutlikkus on piiratud ja mõnikord on neil ELi menetlusnõudeid raske täita. Komisjon soovib ka rõhutada, et ELi delegatsioonid ja peakorterid korraldavad järjepidevalt teabeüritusi ja koolitusi ELi menetluste, kaasa arvatud projektitsükli juhtimise kohta, et vähendada võimalikult suurel määral kodanikuühiskonna organisatsioonide teadmatust ja oskuste puudumist.

34

Olgu märgitud, et kavandatud, kuid teostamata jäänud tegevusele eelarves ettenähtud summa arvatakse alati lõplikult väljamaksest maha.

36

See tähelepanek on seotud ühega paljudest võimalikest riskidest, mida eelarvevahendite käsutaja peab arvesse võtma.

37

Komisjon ei nõustu kontrollikoja tähelepanekuga. Ebapiisav kulutõhusus on EIDHri projektikonkursside raames sõlmitud lepingute koguarvuga võrreldes marginaalne.

Tuleks lisada, et ehkki projektikonkurss ja riigihankemenetlus vastavad samadele läbipaistvuse, õigluse ja võrdse kohtlemise põhimõtetele, erinevad riigihankelingute ja toetuslepingute olemus ja nõuded oluliselt. Toetuste andmine välistab tavaliselt tulusaamise ja selle puhul eeldatakse, et isevastutus projekti eest lasub täielikult toetusesaajal, samas kui hangete puhul on tulu saamine lubatud ja sel juhul antakse tulemused, kaasa arvatud omandiõigused, täielikult üle komisjonile. Kulude tõhusus ei tarvitse alati olla seotud valitud menetlusliigiga.

Hankemenetlused on finantsmääruse artiklis 101 määratletud järgmise seose kaudu: „*Riigihankelingud on rahalise tasuga seotud lepingud, mis on sõlmitud kirjalikult ühe või enama ettevõtja ja ühe või enama tellija poolt*”. Ei ole selge, mil viisil see põhimõte oleks üldiselt rakendatav inimõiguste valdkonnas, kus väga vähesed ettevõtjad tegutseda riskivad.

38

Ajalooliselt on välja kujunenud, et kõige asjatundlikumat piinamise, väärkohtlemise ja surmanuhtluse vastase võitluse alast oskusteavet valdavad organisatsioonid asuvad Euroopas (nt Londonis, Kopenhaagenis, Genfis) ja USAs. Nad tegutsevad üleilmsel tasandil ja täidavad olulist rolli rahvusvaheliste inimõigustealaste organite eestkõnelejana. Kulu- ja töhususe kaalutlused tuleks tasakaalustada nende organisatsioonide loodud lisaväärtuse ja unikaalse oskusteabega.

Võttes arvesse seda, mis liiki projekte EIDHR tavaliselt rahastab (suutlikkuse arendamine, koolitused, teavitamine jms), moodustavad inimressurssidele eraldatud rahalised vahendid sageli olulise osa üldeelarvest. Euroopas või USAs on töötasud kahtlemata palju kõrgemad kui enamikus kolmandates riikides.

39

Kaudsete kulude arvutamine protsendina otsestest rahastamiskõlblikest kuludest on praktilise käsiraamatu lepingustandardite kaudu juurdunud pikaajaline tava. Need kulud on sätestatud toetuslepingute üldisi tingimusi käsitlevas artiklis 14 ja vastavad kuludele, mida ei saa tegevusega otseselt seostada. Seda määratlust täiendatakse sageli kulude üksikasjalikuma kirjeldusega toetuslepingu III lisas (eelarve).

40

EIDHR töötab tundlikes ja keerulistes tingimustes, kus mõju on raske kvantifitseerida ja edenemine on mõnikord aeglane, eriti kõige raskemate juhtumite korral.

41

Need reaalsed raskused on iseloomulikud mis tahes inimõigustealasele tegevusele kolmandates riikides. Palun vaadake ka meie vastuseid punktidele 29, 32 ja 43.

43

Inimõiguste valdkonnas ei ole juba üksnes selle iseloomu tõttu võimalik teha otseseid kvantitatiivseid mõõtmisi. Palun vaadake meie vastust punktile 41.

Kui eesmärgid ja sihid on hästi määratled, isegi kui need on tagasihoidlikud, ja kui need on projekti raames edukalt täidetud, ei ole mõju tingimata piiratud. Eriti võib teatavate konkreetsete eesmärkidega seotud meetodika areng avaldada väga suurt mõju tulevikus teostatavatele projektidele ja sel viisil ka projekti pikaajalisele eesmärgile.

Palju näiteid võib tuua seoses projektidega, mida kontrollikoda uurib. Üks Kongo Demokraatlikus Vabariigis rakendatav projekt keskendub nimelt kodu- ja seksuaalvägivaldalla nais- ja lapsohvritele. Vabaühenduse ettepaneku kohaselt tuli luua jätkusuutlik näidishoolduskoht abi andmiseks vägistamise kui teatud liiki väärkohtlemise all kannatanutele – väärkohtlemine samastatakse rahvusvahelise õiguse kohaselt piinamisega. Edu puhul (projekt jätkub) kohaldatakse seda meetodikat ka teistes valdkondades ja sellel võib olla mitmekordistav mõju.

Kontrollikoda tõstab esile Gruusias rakendatavat projekti, mis keskendub äärmiselt väikesele rühmale: kinnipeetavatele sõjaväeteenistujatele. See projekt näitab, et ennetamisel on ülimalt positiivne roll, isegi kui see ei ole väljastpoolt vahetult nähtav. Pikaajalise saavutusena andis projekt kodanikuühiskonnale esimest korda võimaluse teha järelevalvet sõjaväevanglates ja toetas kaudselte Gruusia valitsuse teadlikku otsust hakata rakendama riiklikku ennetavat järelevalvet inimõiguste kaitsja büroo juhtimise all.

44

Õigusalase abi tulemused on alati ebakindlad. Sellele vaatamata on vähestel positiivsetel kohtuasjadel, mida EIDHR toetas, olnud väga suur mõju ja need on loonud pretsedendi. Pealegi ei tohiks mõju piirata konkreetsete juhtumite tulemuste või kohtuotsustega, vaid see peaks hõlmama kõik vaheetape, mis võivad olla strateegilise tähtsusega muude juhtumite jaoks ja mida tuleks hinnata pikaajalisest perspektiivist lähtudes.

Palun vaadake meie vastuseid punktidele 43 ja 45.

45

EIDHri kaudu toetatud projektid annavad jätkusuutlikke tulemusi ja on kulutõhusad. Nende projektide sisu on sageli tugevalt poliitilise iseloomuga. Lihtsalt mõõdetavaid arvnäitajaid nende hindamiseks ei ole, erinevalt näiteks teedehitusprojektidest. Pealegi sõltuvad inimõigustealased algatused oma olemuse tõttu poliitilisest ja õiguslikust taustast, mille kontrolli all hoidmist ei saa eeldada üheltki rahastajalt. Inimõiguste valdkonnale äärmiselt iseloomulik paradoks seisneb selles, et kõige hädavajalikumad meetmed tuleb võtta kõige raskemates tingimustes. Lisaks sellele on surmanuhtluse ja piinamise vastane võitlus pikaajaline protsess. Võttes arvesse selliste projektide iseloomu ja tundlikke tingimusi, milles tegevus toimub, tunnistab komisjon, et mõju kvantifitseerimine on osutunud raskeks. Sellistes olukordades on vaja jääda aktiivseks kooskõlas EIDHri eesmärkide ja tegevuse üleilmse ulatusega.

Lisaks sellele ei allu inimõiguste valdkond juba üksnes oma iseloomu tõttu otsesele kvantitatiivsele mõõtmisele.

Võimalikud toetusesaajad määravad alt-üles-lähenedamisviisi järgides kindlaks esitatud projektide eesmärgid, tegevuse geograafilise ulatuse ja lõplikud toetusesaajad vastavalt oma (haldus-, tegevus- ja geograafilisele) suutlikkusele ja strateegiale. Seetõttu võivad taotlejate tegevusettepanekud olla tõepoolest liiga auahned ega tarvitse soovitud mõju saavutada.

45 a)

Ehkki Valgevene, Venemaa ja Tadžikistani valitsused ei ole näidanud vähimatki kavatsust ratifitseerida piinamisvastase konventsiooni fakultatiivset protokollit, ei tähenda see, et nendes riikides tuleks loobuda edaspidise ratifitseerimise nimel tehtavast tööst. Näiteks Tadžikistanis aitas projekti raames osutatud toetus kaasa kõige esimesele õigusvahemehe vanglakülastusele ning 2013. aasta lõpus tööühma loomisele järelevalve tegemiseks kinnipidamisasutustes. Tööühma liikmeteks on kodanikuühiskonna ja vanglaametnike esindajad. Valgevenes toetati projekti kaudu piinamisvastaseid vabaühendusi, kes hakkasid jälgima kohtueelseid kinnipidamiskohti. Venemaal loodi projekti abil uued töövahendid Venemaa vabaühendustele selgitustöö tegemiseks ametiasutustes.

45 b)

Piinamise ja surmanuhtluse vastane võitlus on pikaajaline protsess. Edu ja olukorra paranemine saavutatakse sageli aeglaselt ja see ei tarvitse kokku langeda lepingute piiratud kestusega. Ka poliitilisel taustal, näiteks piinamisvastase konventsiooni ratifitseerimisel või surmanuhtlusele moratoriumi kehtestamisel on tulemuste saavutamisel oluline roll. Kontrollikoda viitab selle tähelepaneku puhul projektile, mida viiakse ellu üli-rasketes ja tundlikes tingimustes (Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika, Ida-Aafrika, Venemaa, Kesk-Aasia, Valgevene), kus edasimineku on tõepoolest äärmiselt aeglane.

45 c)

Projekti puhul oli tegemist esmakordse sekkumisega, mille raames vabaühendustel lubati jälgida sõjaväevanglaid. Vaadake meie vastust punktile 43 projekti mõju kohta Gruusias.

45 d)

Lõpliku aruande kohaselt on kogu tegevus edukalt lõpule viidud, kuid vastab tõele, et mõju ei saavutunud taset, mida organisatsioon eeldas, ning see ei ole selles valdkonnas kuigi harv nähtus.

45 e)

EIDHRI projektide iseloomu ja tundlike rakendamistingimuste tõttu on mõju sageli raske kvantifitseerida ning edenemine toimub mõnikord aeglaselt, eriti kõige raskemate juhtumite puhul, näiteks Hiinas. Sellistes tingimustes on vaja jääda aktiivseks kooskõlas EIDHRI eesmärkide ja tegevuse üleilmse ulatusega.

45 f)

Palun vaadake meie vastust punkti 45 alapunktile e.

46

Palun vaadake meie vastust punktile 45.

46 a)

Aafrikas rakendatava projekti mõju on vaja mõõta keskpikas perspektiivis. Seda hinnatakse täitmise tasandi (aruandlus, siseriiklike eeskirjade edasine vastavusse viimine) seire ning piinamise tõkestamist ja piinamisvastast võitlust käsitlevate ratifitseeritud rahvusvaheliste õigusaktide ja riigisisese õigustiku tõhusa rakendamise (kohtupraktika areng, juurdepääs kinnipidamiskohtadele, heastamine ja piinamisjuhtumite arvu vähenemine) põhjal igas sihtriigis.

46 b)

Hiinas rakendatava projekti mõju on raske mõõta, kuna toetusesaaja ei ole esitanud asjakohaselt korrastatud teavet. Delegatsioon on saanud teatavaid andmeid elementide kohta, mis osutavad tõenäoliselt edukale meetmele, mida rakendab osaleja, kellel on pikaajalised kogemused Hiina poliitiliste reformide alal. Samal ajal juhib projekti mõjukas professor, kelle erialateadmisi vajatakse kriminaalõiguse muudatuste käimasolevas läbivaatamisprotsessis, mille tulemusel edaspidi loodetavasti lühendatakse surmanuhtlusega karistatavate kuritegude loetelu.

Palun vaadake ka meie vastust punkti 29 alapunktile a.

47 a)

Palun vaadake meie vastust punkti 29 alapunktile a.

6. selgitus

Komisjonil on hea meel kontrollikoja tähelepaneku üle, milles osutatakse EIDHRI surmanuhtluse vastase võitluse positiivsetele tulemustele USA-s.

EIDHRI tegevuse positiivse mõju näiteks on Pennsylvania osariigi kuberneri poolt hiljuti surmanuhtlusele kehtestatud moratorium, mille tulemusel lükati viivitamata ajutiselt edasi otsuse täideviimine vang Terrence Williamsi ja 186 teise isiku puhul, kes ootavad praegu Pennsylvanias surmanuhtlust.

Kuberner Tom Wolfi memorandum, milles rõhutatakse Ameerika advokatuuri aruande (rahastas EIDHR) tähtsat rolli, leiata selle lingi alt: http://www.ydr.com/politics/ci_27523525/gov-tom-wolf-issues-death-penalty-moratorium

Kuberner tõi oma otsuse ühe kaaluka põhjendusena esile Ameerika advokatuuri (ABA) hinnangu surmanuhtluse kohaldamisele Pennsylvanias.

51

Euroopa Liit on üks vähestest rahastajatest, kes toetab piinamise ja surmanuhtluse vastast võitlust rahaliste vahenditega. Paljudel juhtudel on liit ainus toetaja. Seetõttu sõltuvad meie partnerorganisatsioonid väga palju EIDHRI toetusest. Euroopa Komisjon püüab seda olukorda leevendada, võimaldades neil EIDHRI projektide raames palgata eraldi töötajaid rahaliste vahendite kogumiseks, samuti teeb komisjon koostööd selle valdkonna vähete muude rahastajatega (näiteks ÜRO vabatahtlik fond piinamisohvrite toetamiseks või ELi liikmesriikide tööriühm), et tagada võimalikult suur kooskõlastamine ja sidusus.

Lisaks tuleb tunnistada vältimatut paradoksi, et komisjoni rahalise toetuse jätkamine või suurendamine ei saa tagada vabaühenduste inimõigustealast sõltumatut jätkusuutlikkust. ELi rahalise toetuse suurendamine ei lahenda seda keerulist küsimust.

52

Palun vaadake meie vastust punktile 51.

53 a)

Palun vaadake vastust punktile 51.

Järeldused ja soovitused

54

Inimõigustealast tegevust on selle olemuse tõttu raske hinnata ja see on eriti tundlik sihtriikide poliitilise arengu suhtes. Piinamise ja surmanuhtluse vastu suunatud meetmed on juba oma iseloomu tõttu veel tundlikumad kui muud inimõigustealased projektid. Neid eeldusi arvestades on EIDHRI vahendeid hästi kasutatud, säilitades väga hoolikalt habrast tasakaalu tegevuse laia ulatuse – EIDHRI üleilmsed projektikonkursid on olnud äärmiselt edukad arvukate taotlejate ligitõmbamisel kogu maailmast – ja vahendite range haldamise vahel. Komisjon kavatses jätkata jõupingutusi EIDHRI kui ELi inimõigustealase välispoliitika eluliselt olulise vahendi osakaalu tugevdamiseks.

1. soovitus. Nappe vahendeid tuleks paremini suunata

Komisjon on selle soovitusel osaliselt nõus. Me nõustume sellega, et EIDHRI vahendeid on vaja suunata kõige asjakohasematele teemadele, ning üleilmsete projektikonkursside rakendusala juba ahendatakse, näiteks EIDHR 2015. aasta üleilmse konkursikutse puhul.

Komisjon jätkab kooskõlas alt-üles-lähenedamisviisi hapra tasakaalu kindlustamist ELi inimõiguste prioriteetide, projektide asjakohasuse ning kodanikuühiskonna partnerorganisatsioonide suutlikkuse ja isevastutuse vahel.

Võttes arvesse EIDHRI sageli äärmiselt rasketes tingimustes toimuva tegevuse iseloomu, lükkab komisjon seetõttu tagasi soovitus vähendada geograafilist sihtala ja jääb paindliku suunava lähenemisviisi juurde, mis ei keskendu üksnes mõjule ja teatavatele valitud riikidele.

55

Oluline on, et inimõigustealased projektid, eriti piinamise ja surmanuhtluse vastased projektid, kajastaksid asjakohaselt prioriteete ja rakendusviise, mille määravad kindlaks need, kes tunnevad tege-likku kohaliku olukorda paremini. Oleme dialoogide käigus sageli arutanud projektide rahastamist ja nende eesmärgi. Kuid korraga tuleb käsitleda väheseid prioriteete. Need prioriteetidid valiti välja EEASi ja komisjoni talituste, delegatsiooni ning partnerriigi vaheliste konsultatsioonide käigus. Tuleb märkida, et paljud rahastatavad meetmed kujutavad endast ühelt poolt väljakutset riigis juurdunud tavadele, mistõttu partnerriigid suhtuvad neisse kriitiliselt, või on teiselt poolt üleilmse, rahvusvahelise iseloomuga, mille puhul ei ole võimalik anda tavapärasest arengutoetust või pidada partnerriiki-dega dialoogi.

Pidades silmas EIDHRI üleilmsetele konkursikutsetele vastavate taotlejate suurt arvu, tuleb märkida, et kuna praegu kehtiv toetuste andmise õiguslik raamistik ei näe sellist võimalust ette ning võttes arvesse õiglase ja võrdse kohtlemise ning läbipaistvuse üldisi põhimõtteid, ei kavatses komisjon enne lepingu allkirjastamist taotlejatega toetusetaotluste sisu üle läbirääkimisi pidada.

2. soovitus

Komisjon on selle soovitusel nõus.

Olenevalt kohalikest oludest (üldine poliitiline kliima, võimalused inimõiguste kaitse arutamiseks) ja ELi delegatsioonide juhtide nõusolekul on võimalik kohaliku inimõigustealase riigistrateegia peamised prioriteetidid avalikustada. Siiski tuleks avalikustamist vältida, kui hinnangud näitavad, et see kahjustaks strateegia elluviimist. See ei löhu prioriteetide ja arenguabi sidusust.

Komisjon on alustanud õigustel põhineva lähenemisviisi rakendamist ja jätkab seda. Üksikasjalikuma teabe saamiseks õigustel põhineva lähenemisviisi rakendamise kohta palume vaadata meie vastust punktile 20.

3. soovitus

Komisjon on selle soovitusel osaliselt nõus. Standarditud hindamistabeleid ja hindajatele mõeldud suuniseid muudeti 2013. aastal ja komisjon ei kavatsen neid lähiajal muuta. Sellele vaatamata hindab komisjon järjepidevalt oma menetlusi, eriti projektikonkursside raames kohaldatavaid menetlusi, et neid paremaks muuta.

Komisjon kohaldab EIDHRI projektikonkurssidele rangeid nõudeid; sellele vaatamata saadakse väga suurel arvul taotlusi (käesoleva auditiga hõlmatud EIDHRI projektikonkursil oli kokku 1193 taotlust). Hindamisprotsessi sidusus ja järjepidevus on juba tagatud avalike ja üksikasjalike menetluseeskirjade ja toetustaotluste hindajatele antud suuniste kaudu. Toetuse eraldamise kriteeriumid on selged ja neid hindavad järjekindlalt välisekspertid ning taotluste uuesti hindamiseks on olemas konkreetset suuniseid. Vaadake ka meie vastust punktidele 23.

4. soovitus

Komisjon ei nõustu selle soovitusel.

Praegu kehtivate reeglite kohaselt lubatakse toetus-taotlustes teha enne lepingu allkirjastamist ainult ebaolulisi kohandusi. See on võimaldanud rahastamiskõlbmatud või liiga suured kulutused teatavatel juhtudel esialgselt eelarvest välja jätta.

Komisjon ei astu sellele vaatamata enne lepingu allkirjastamist taotlejatega uutesse läbirääkimistesse projekti kavandamise üle, pidades silmas EIDHRI üleilmsete projektikonkursside taotlejate suurt arvu, võttes arvesse, et kehtiv toetusi käsitlev õigusraamistik ei näe sellist võimalust ette, ja võttes arvesse õiglase ja võrdse kohtlemise ning läbipaistvuse üldisi põhimõtteid.

Finantsmääruse rakendamiseeskirjade artikli 204 lõike 5 kohaselt võib hindamiskomisjon anda teatavaid soovitusi, mida eelarvevahendite kasutaja võib arvesse võtta lepingu sõlmimise tasandil.

56

Nagu põhjalikult selgitatakse meie vastustes punktidele 29 ja 45, on mõju inimõiguste valdkonnas eriti raske mõõta vastupidiselt mõnele muule valdkonnale, nagu arenguabi. Edu saavutamine inimõiguste valdkonnas on dünaamiline protsess, mille puhul isegi pealtnäha piiratud iseloomuga projekt võib kallutada tasakaalu surmanuhtluse kaotamise poole Pennsylvanias, nagu näitab meie vastus selle aruande 6. selgitusele. Konkreetse inimõigustevalase projekti otsese mõju mõõtmisega kaasnevat probleemi ei leevenda olulisel määral tõenäoliselt isegi uute mõju mõõtmise süsteemide kasutuselevõtmine.

Inimõigustega tegelevate organisatsioonide jaoks elutähtsat sõltumatu jätkusuutlikkuse küsimust ei saa lahendada, suurendades sõltuvust komisjoni pikaajalisest rahastamisest – see puudutab eelkõige väljaspool ELi asuvaid ühendusi. Komisjon on seetõttu mõnel juhul nõustunud vahendite kogumiseks tehtavate jõupingutuste rahastamisega projekti eelarvest.

5. soovitus

Komisjon on selle soovitusel osaliselt nõus.

Raskete poliitiliste tingimuste tõttu, milles EIDHRI projekte ellu viiakse, tuleks kodanikuühiskonna organisatsioonidele kasuks lihtsustatud loogilise raamistiku rakendamine.

EIDHRI raames rakendatava alt-üles-lähenedamisviisi kohaselt peaksid taotlejad ise kindlaks määrama sihid ja lähtetasemed. Arvesse tuleb võtta ka kodanikuühiskonna organisatsioonide erinevat suutlikkust. Sellele vaatamata tuleks inimõigustevalaste projektide mõju mis tahes mõõtmise puhul täies ulatuses arvesse võtta äärmiselt spetsiifilist konteksti, milles EIDHRI projekte ellu viiakse, rääkimata asjaolust, et just riikides või piirkondades, kus piinamise ja surmanuhtluse vastused meetmed on kõige vajalikumad, ei saa eeldada kiiret edenemist. Arvesse võtta tuleb ka inimõigustega seotud valdkondade kvantifitseerimise raskust. Seetõttu ei käsitle me teatavaid sihte ja lähtetasemeid kui töövahendeid, mida saaks selles konkreetsetes kontekstis kasutada.

Komisjon juba töötab inimõigustevalaste projektide mõjuhindamise parandamise nimel.

6. soovitus

Komisjon ei nõustu selle soovituselga.

Inimõiguste valdkonnas aktiivselt tegutsevate kodanikuühiskonna organisatsioonide sõltumatus ja jätkusuutlikkus on komisjoni jaoks tähtsad – seetõttu on komisjon põhjendatud juhtudel nõustunud rahastama vabaühenduste vahendite kogumisega tegelevaid töötajaid. Sõltumatus ja jätkusuutlikkus tagatakse ka kaasrahastamise nõude kaudu – selle nõude edasine karmistamine võib siiski paljud meetmed alternatiivsete rahastamisallikate puudumise tõttu ohtu seada. Sõltumatus ja jätkusuutlikkus eeldavad ka, et toetusesaajad ei tohiks pidada komisjoni oma ainsaks võimalikuks rahastajaks või oodata üha uute toetuslepingute sõlmimist, olenevate oma projektide tulemustest. See on veel olulisem põhjusel, et tugevalt konkurentsipõhist projektkonkursside menetlust kohaldatakse reeglina ka toetuste määramisel. Taotlejad, kes rakendavad oma projekte tulemuslikult, saavutavad tavaliselt häid tulemusi ka toetuse andmise menetluses.

Rahastajate tegevuse kooskõlastamine on kahtlemata asjakohane kavandamise, kuid mitte projektkonkursside etapis, ja me ei mõista, kuidas praegu kehtiv õiguslik raamistik saaks lubada kolmandate isikute sekkumist sellel tasandil.

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/europedirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjalt EList helistades tasuta) (*).

(* Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

EL on kindlalt pühendunud igasuguse piinamise ja muu väärkohtlemise tõkestamisele ja likvideerimisele ning surmanuhtluse kaotamisele kogu maailmas. Kontrollikoda hindas demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi tõhusust, mille abil antakse projektide elluviimiseks toetusi kodanikuühiskonna organisatsioonidele. Kontrollikoja hinnangul oli antud toetus vaid osaliselt mõjus. Kuigi komisjon oli vajadusi nõuetekohaselt hinnanud, ei olnud toetused optimaalselt suunatud. Arvestades seda ja ebasoodsat poliitilist konteksti, ei olnud rahastatud projektide üldine mõju optimaalne. Kontrollikoda esitab komisjonile mitu soovitusi projektitaotluste valiku, teiste ELi meetmetega koordineerimise, tulemuste hindamisraamistiku ja toetust saavate organisatsioonide jätkusuutlikkuse kohta.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus